

Enciclopèdia Catalana

Llibre d'estil

Enciclopèdia Catalana

Llibre d'estil

A cura de Mireia Sopena

DIRECTOR EDITORIAL
Jesús Giralt i Radigales

ASSESSORIA LINGÜÍSTICA
Josep Torras i Rodergas

DEPARTAMENT DE CORRECCIÓ
Pilar Serra i Llimona
Àngels Ferrand i Aranda

Primera edició: juny del 2009

© 2009 Enciclopèdia Catalana, SAU
C/ Josep Pla, 95 - 08019 Barcelona
www.enciclopedia-catalana.cat

TOTS ELS DRETS RESERVATS

SUMARI

PRESENTACIÓ

1. DISCURS ESTILÍSTIC

2. QÜESTIONS GRAMATICALS

2.1. Adverbis

- 2.1.1. Els adverbis en *-ment*
- 2.1.2. La doble negació
- 2.1.3. L'adverbi *pas*

2.2. Articles

- 2.2.1. L'apostrofació
- 2.2.2. L'article personal
- 2.2.3. La repetició de l'article en les enumeracions
- 2.2.4. L'article en els percentatges
- 2.2.5. L'article en topònims i hidrònims

2.3. Noms i adjectius

- 2.3.1. El plural dels mots acabats en *-ig, -sc, -st, -x* i *-xt*
- 2.3.2. El plural de noms propis, manlleus i noms compostos
- 2.3.3. Els derivats
- 2.3.4. Els demostratius i els possessius
- 2.3.5. Els indefinits i els quantitius
- 2.3.6. L'ús de *altre, un altre* i *d'altre* (i flexió)
- 2.3.7. L'ús de *mateix* (i flexió)

2.4. Preposicions

- 2.4.1. L'apostrofació
- 2.4.2. Les preposicions *a, amb* i *en*
- 2.4.3. Les preposicions *per* i *per a*
- 2.4.4. La combinació de preposicions
- 2.4.5. Les preposicions en les expressions temporals
- 2.4.6. La repetició de la preposició en les enumeracions

2.5. Pronoms

- 2.5.1. Els pronoms personals
- 2.5.2. Els pronoms febles
- 2.5.3. Els pronoms demostratius
- 2.5.4. Els pronoms relatius
- 2.5.5. L'ús de *mateix* (i flexió)

2.6. Verbs

- 2.6.1. Les formes personals
  - 2.6.1.1. El passat simple i el passat perifràstic
  - 2.6.1.2. Els usos inapropiats de temps i modes
  - 2.6.1.3. Els verbs *ésser* i *estar*
  - 2.6.1.4. El verb *haver-hi*
- 2.6.2. Les formes impersonals
  - 2.6.2.1. L'infinitiu
  - 2.6.2.2. El gerundi
  - 2.6.2.3. El participi
- 2.6.3. Les formes verbals passives
- 2.6.4. La concordança del verb amb el subjecte

3. QÜESTIONS ORTOTIPOGRÀFIQUES

3.1. Signes de puntuació i altres signes ortogràfics

- 3.1.1. La coma
- 3.1.2. El punt
- 3.1.3. El punt i coma
- 3.1.4. Els dos punts
- 3.1.5. Els punts suspensius
- 3.1.6. El guió llarg
- 3.1.7. El guió mitjà
- 3.1.8. El guió curt o guionet
- 3.1.9. Els parèntesis
- 3.1.10. Els claudàtors
- 3.1.11. Els signes d'interrogació i d'admiració
- 3.1.12. Les cometes
- 3.1.13. La barra inclinada
- 3.1.14. La pleca
- 3.1.15. L'espai en blanc

3.2. Majúscules i minúscules

- 3.2.1. Noms de persona
- 3.2.2. Noms de lloc
- 3.2.3. Títols d'obres
- 3.2.4. Noms d'institucions i entitats
- 3.2.5. Esdeveniments històrics i culturals i períodes
- 3.2.6. Altres casos

3.3. Tipus de lletra

- 3.3.1. Rodona
- 3.3.2. Cursiva
- 3.3.3. Versaleta

3.4. Abreviacions

- 3.4.1. Abreviatures
- 3.4.2. Acrònims i sigles
- 3.4.3. Símbols

3.5. Números: lletres i xifres

- 3.5.1. L'expressió en lletres
- 3.5.2. L'expressió en xifres

3.6. Referències bibliogràfiques

- 3.6.1. Les monografies
- 3.6.2. Les publicacions periòdiques
- 3.6.3. Els documents audiovisuals

3.7. Criteris de traducció

- 3.7.1. Les obres de creació
- 3.7.2. Els premis i altres distincions
- 3.7.3. Les institucions i les entitats
- 3.7.4. Les empreses i les marques registrades
- 3.7.5. Els actes públics

3.8. Alfabetització

4. ANNEXOS

4.1. Diccionari de dubtes

4.2. Bibliografia

4.2.1. Gramàtiques

4.2.2. Diccionaris

4.2.3. Obres de referència

4.2.4. Llibres d'estil

PRESENTACIÓ

La concepció d'aquest LLIBRE D'ESTIL prové de la necessitat d'ordenar i unificar les convencions que fins ara seguien els segells del Grup Enciclopèdia Catalana (sobretot, La Galera, Text i Grans Obres), i de la voluntat de posar a l'abast d'autors, redactors, traductors, correctors, editors i altres col·laboradors un manual d'ús eminentment pràctic.

En aquest llibre seguim les obres gramaticals de referència, tant les publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans com les de les autoritats lingüístiques reconegudes. Així, doncs, no hi desenvolupem solucions pròpies sobre aspectes gramaticals, sinó que hi consignem les preferències del nostre grup editorial sobre punts ja estudiats per d'altres.

En les descripcions gramaticals, hem utilitzat verbs impersonals quan són acceptades per tota la comunitat lingüística, i la primera persona del plural quan expressen el criteri particular del nostre Grup. Així mateix, hem especificat quina és l'opció que vol adoptar cada segell editorial en aspectes que admeten tant la variant normativa com la col·loquial.

En els exemples que il·lustren les explicacions gramaticals, presentem de manera prioritària, en verd, la nostra forma preferent; entre claudàtors i sense ratllar, la forma admissible, i, entre claudàtors i ratllada, la forma incorrecta per als estudiosos de la llengua. La tria entre la primera i la segona forma dependrà del caràcter de cada text.

En darrer lloc, recordem que, com qualsevol manual d'estil, aquesta obra és orientativa. El temps valorarà l'adequació de les formes i els criteris recollits, com també l'adopció d'alternatives que, per damunt de tot, tenen com a objectiu respectar la coherència dels textos.

L'AUTORA

1. DISCURSESTILÍSTIC

A Enciclopèdia Catalana, el català estàndard és l'usual, i el registre lingüístic de cada text (culte, divulgatiu, col·loquial) s'adaptarà a qui va dirigida l'obra. Cal advertir les incongruències que presentin textos escrits en una varietat altra que la central o textos escrits en un registre col·loquial. En casos particulars, indicats especialment per l'editor de l'obra, admetem l'ús d'altres varietats dialectals i vetllem per la seva coherència. Així mateix, pretenem la redacció d'un llenguatge no discriminatori i, doncs, preferim l'ús de formes col·lectives que inclouen els dos gèneres (*ciutadania, funcionariat, audiència, professorat, etc.*).

2. QÜESTIONS GRAMATICALS

2.1. ADVERBIS

2.1.1. Els adverbis en *-ment*

En la coordinació de dos o més adverbis en *-ment*, preferim la forma plena de tots els adverbis. Evitem la reiteració d'adverbis acabats en *-ment* amb expressions alternatives.

Va exposar el balanç fiscal **succintament** i **clarament**.
Vull que revisis la llista de convidats **de manera ràpida** i **precisa**.

2.1.2. La doble negació

Reforcem el valor negatiu dels mots *ningú, res, cap, gens, enlloc, mai, tampoc* amb l'adverbi *no* en posició preverbal, com també les expressions *en ma vida* i *en absolut*, i la locució *ni... ni...* En les obres literàries, respectem l'absència de l'adverbi.

Les maletes, **no** les vàiem **enlloc**.
Enlloc no vàiem les maletes.
Si **mai no** vas a l'òpera, no pots saber si t'agrada.
En sa vida no s'ha hagut de preocupar pels diners.
En absolut, no el trobo a faltar.
Ni les associacions de veïns **ni** els comerciants **no** acceptaran l'expropiació.

En canvi, s'escriuen sense l'adverbi *no* les partícules *ningú, cap, res, enlloc, mai* i *gens* quan tenen un sentit positiu; és a dir, en oracions interrogatives i condicionals, i en frases que denoten raresa o dificultat. Igualment es prescindeix de la negació quan aquests mots coordinen amb un altre de positiu.

Vols **res** més?
Si **mai** vas a l'òpera, sabràs si t'agrada.
Rarament **cap** dels seus familiars de l'estranger venia a la festa.
Difícilment **ningú** s'inscriurà al grup del matí.
L'artista més polifacètic que **ningú** hagi conegut.
La cadena de supermercats va aportar **poc o res** a la fira.

S'omet la negació quan la frase amb partícula negativa és introduïda per *sense*, que ja té un valor negatiu.

Van cloure l'assemblea **sense** que **ningú** hagués formulat cap objecció.

Així mateix, s'estalvien l'adverbi *no* els verbs que expressen negació, com ara *desautoritzar, evitar, impedir, negar, prohibir, refusar...*

Els seus pares **eviten** que **mai** arribi més tard de les dotze.

Tampoc no s'escriu la negació quan l'adverbi *mai* precedeix un adverbi o un adjectiu.

—Com és la seva dedicació? / —**Mai** prou bona.
Bidons **mai** plens.

2.1.3. L'adverbi *pas*

S'admet la partícula *pas* com a reforç de la negació en frases que contradueixen una suposició anterior, en comparatives, en interrogatives que expressen probabilitat o en prohibicions amenaçadores.

—Ens veurem al concert dels Tres Tenors? / —**No** m'hi veuràs **pas**.
M'agrada més la novel·la històrica que **no pas** l'assaig.
No tindràs **pas** una moneda de vint cèntims?
No t'aboquessis **pas** a la barana!

S'usa el marcador *no pas* en negacions parcials. Aquesta construcció, en lloc de la interferència castellana *que no*, és una oració elidida que corregeix una oració anterior sense necessitat de repetir-la.

Van arribar a Binissalem dimarts, **no pas** dimecres.

2.2. ARTICLES

2.2.1. L'apostrofació

S'escriu l'article apostrofat en els casos dubtosos següents:

- Davant d'abreviatures, d'acord amb la normativa.

l'**adapt.** (l'adaptador), l'**esq.** (l'esquerra), l'**Il·ltre. Sr.** (l'Il·lustre Senyor)
Però: **la il·lustr.** (la il·lustració), **la urb.** (la urbanització)

- Davant de sigles llegides com acrònims apostrofem l'article definit d'acord amb la normativa, atenent al gènere de la sigla. Davant de essa líquida només apostrofem l'article definit masculí.

l'**IEC**, l'**OMIC**, l'**START** (l'Strategic Armament Reduction Treaty), l'**ONU**, l'**URSS**
la IUPAC, **la SFIO** (la Section Française de l'Internationale Ouvrière), **la UEC**

- Davant de sigles que es lletregen i que comencen amb vocal fonètica inicial, apostrofem d'acord amb la normativa, segons el gènere de la sigla. L'accent d'aquestes sigles recau sempre en la vocal tònica del nom de la darrera lletra.

l'**ADN**, l'**EGB**, l'**FNC**, l'**ISBN**, l'**FBI**, l'**OAP**, l'**SPD**
Però: **la A-2**, **la ITV**, **la N-I**, **la UGT**

- Davant dels símbols dels punts cardinals, però no d'altres símbols com els de les constel·lacions, els elements químics, les fórmules o les unitats de mesura.

l'ENE (l'est nord-est), l'W (l'oest), l'WSW (l'oest sud-oest)
Però: la Hya (la Hydra), el Au (l'or), el H₂O (l'aigua), el Hz (l'herzt)

- Davant de xifres que, escrites en lletres, s'apostroferien.

l'1-X-1950, l'11 d'abril, l'11,5% dels militants, l'11a jornada, l'XI cursa

- Davant de mots masculins amb essa líquida inicial precedits per *el* (però no pas els que comencen en *s* no líquida –alemany–, ni els mots femenins precedits per *la*).

l'*scherzo*, l'*snowboard*, l'*speaker*, l'*stakhanovisme*, l'*staff*
Però: el Sturm und Drang, la Schola Cantorum, la speaker

- Davant de mots amb antiga hac aspirada inicial i adaptada al català.

l'hamburgueseria, l'hoquei
Però: el haiku, el happening, la hippy

- Davant dels noms dels homínids, en textos divulgatius.

l'*Homo habilis*, l'*Homo erectus*, l'*Homo sapiens*

- Davant de noms en cursiva o entre cometes.

l'*Estremida memòria*, de Jesús Moncada
l'"insuperable" espectacle d'anit

No s'apostrofen els noms de lletra. Tampoc no s'apostrofa la reducció d'anys.

la a, la erra
Mercè 1998, Mercè 98
[Mercè'98]

2.2.2. L'article personal

Acceptem l'ús tant de l'article masculí *en* com de l'article *el*, amb el benentès que sigui coherent. Només acceptem divergències entre el parlament del narrador i el d'un personatge.

En els personatges de les obres literàries i dels llibres de text, escrivim l'article personal, tot i que n'admetem l'absència en les obres traduïdes d'altres llengües.

Si els antropònims se citen en un context familiar o si corresponen a personatges de la cultura popular, s'utilitzen els articles personals *en*, *el*, *na* (balear) i *la*.

En Marc, l'Empar i la Inés han preparat els panellsets.

Del Departament de Comptabilitat, només **la** Xesca Rosselló i **l'**Andreu Casals faran vacances.
Tinc el darrer llibre d'**en** Massagran.

Els noms esmentats en textos formals, com també els de personatges públics, històrics o ficticis, s'escriuen sense article.

M. del Mar Ferrer / CERTIFICO QUE / Resideixo a Vilafranca del Penedès.
Arnaud Lévy fou detingut al seu domicili particular.
[Condolezza] Rice i [Tony] Blair coincidiran demà a la cimera.
Francesc Ferrer i Guàrdia fundà l'Escola Moderna.
Aloma és un dels personatges més cèlebres de Mercè Rodoreda.

2.2.3. La repetició de l'article en les enumeracions

Escriuim les enumeracions de substantius determinats amb l'article al davant, en especial si el nombre i el gènere dels diferents substantius no coincideixen.

la claredat, **el** rigor i **l'**oportunitat de la ponència
els saqueigs, **els** afusellaments i **els** incendis
[els saqueigs, afusellaments i incendis]

S'omet l'article en sèries en què el segon terme explica el primer o designa la mateixa cosa, i també en enumeracions de més de tres elements, tant si coincideixen en gènere i nombre com si no.

L'amiga i confident de tota la vida
les opcions de l'estímul, concepció, creació i recepció de la poesia

2.2.4. L'article en els percentatges

Utilitzem l'article definit davant d'una quantitat concreta. Si el percentatge és aproximat, podem utilitzar l'article indefinit o un adverbi.

L'Euribor ha començat a afuixar i ahir va tancar **al** 5,3%.
El 12,8% de la població és estrangera.
Entre **un** 20% i **un** 23% dels aficionats confien en la victòria blaugrana.
Va aprovar **aproximadament el** 70% de l'alumnat.

2.2.5. L'article en topònims i hidrònims

S'escriuen amb l'article els noms de lloc que apareixen en contextos descriptius (no pas en enumeracions, ni quadres ni mapes).

- Davant de noms de poblacions, partides i muntanyes.

l'Alguer, **el** Caire, **la** Corunya, **l'**Havana, **l'**Haia
la Coma, **lo** Mas de Pep
el Canigó, **el** Montseny, **el** Puigsacalm
els Pirineus, **els** Prepirineus

els Pirineus centrals, meridionals, septentrionals
 el Pirineu atlàntic, axial, català, central, occidental, oriental
 els Pirineus Atlàntics (departament francès)
 Però: Bellver de Cerdanya, Castelló de la Plana, Fornells, Palma

- Davant de topònims estrangers.

Los Angeles, El Escorial, Le Havre

- Davant de totes les comarques del País Valencià i Catalunya, excepte Osona.

la Plana Baixa, la Vall d'Albaida, l'Alt Penedès, les Garrigues
 Però: Osona

- Davant de noms d'estats, països i regions, però no davant d'antics comtats.

l'Azerbaidjan, les Canàries, la Cerdanya, el Conflent, els Estats Units, la Gran Bretanya, el Vietnam, la Xina
 la Catalunya del Nord, el Kurdistan, el Rosselló, el Tibet, la Toscana, l'Urgell, el Vietnam
 Però: els comtats de Cerdanya, Conflent, Rosselló i Urgell
 al-Àndalus, Alsàcia, Anatòlia, Bòsnia, Egipte, Eslovàquia, Guinea, Mongòlia, Nova Zelanda, Terra Santa

Estats, països i regions ambivalents:

(la) Bretanya, (el) Colorado, (la) Judea, (la) Llombardia, (el) Níger, (l')Occident, (l')Orient, (la) Septimània, (la) Sibèria, (l')Úmbria, (la) Xampanya

- Davant de noms de continent que duen un complement. Els continents de l'Àfrica i l'Àsia poden dur article o no.

l'Àfrica, l'Àfrica negra, l'Amèrica Llatina, l'Àsia, l'Europa de l'Est
 Però: Àfrica, Amèrica, Àsia, Europa, Oceania

Escriu amb article els rius catalans, sense el mot *riu* o *riera*. Només afegim aquest genèric si forma part del nom o si el context no aclareix que es tracta d'un hidrònim. Tampoc no escrivim el genèric en els rius més importants de l'estranger.

el Francolí, la Muga, el Segre, la Sénia, la Tet, el Xúquer
 l'Amazones, el Danubi, el Mississipi
 Però: el riu Sec, la riera Montargull

En cartografia, s'omet l'article en grans extensions o conjunts orogràfics, en construccions unifamiliars (masos, masies, xalets, etc.) o en topònims que inclouen un genèric que forma part del nom. Si el nom del topònim és un genèric, s'escriu en majúscula i precedit de l'article.

Baix Maestrat, Depressió Central Catalana, Pla d'Urgell, Pirineus, Serra d'Espadà
 Mas de la Franqueta, Mas de Lledó
 Muntanyeta de Baén, Port de l'Ampolla, Puig de l'Àliga
 Però: el Mas, la Masia, el Port, el Puig, la Torre de l'Illa, el Tossal

2.3. NOMS I ADJECTIUS

2.3.1. El plural dels mots acabats en *-ig*, *-sc*, *-st* i *-xt*

Fem amb *-s* els noms i adjectius acabats en *-ig*, tot i que admetem la variant *-os* per a les obres literàries i els llibres de text.

bombardeigs / bombardejos, lleigs / lletjos
Però: khmers rojos

Optem pel plural amb la terminació *-os* en els noms i adjectius acabats en *-sc*, *-st* i *-xt*.

cascos, manifestos, contextos
bascos, justos, mixtos

2.3.2. El plural de noms propis, manlleus i noms compostos

Evitem la flexió del plural en noms propis. Podem adaptar-los a noms comuns, en minúscula inicial, si no són topònims.

dos exemplars de la Bíblia, dues teles de Miró
dues bíblies, dos mirós
la Catalunya central i la litoral, la Corea del Nord i la Corea del Sud
Però: les dues Catalunyes, les dues Corees

S'escriuen els noms de les dinasties en majúscula inicial i sense la terminació del plural, però precedides de l'article *els*. En canvi, s'escriuen en minúscula els llinatges que provenen d'una forma adjectivada.

els Trastàmara, els Borbó, els Windsor
Però: els flavis, els omeies, els seljúcides

El plural dels mots adaptats es fa d'acord amb la normativa catalana; és a dir, s'afegeix la terminació *-s* (o *-ns*) o les variants *-es* i *-os*.

nyoqui / nyoquis, caneló / canelons, ertzaina / ertzaines, flaix / flaixos
fedaí -ina / fedaïns -ïnes

Es mantenen invariables els manlleus —adaptats o no— que acaben en *-s* i *-sh*, alguns en *-z* i els llatínismes en *-us*.

coulis / *coulis*, *push* / *push*, *lapiaz* / *lapiaz*, *estatus* / *estatus*

En el cas de manlleus recents que no s'han adaptat al català, conviuen dues formes de plural: la forma originària i la catalana.

heavy / *heavies* – *heavys*, *land* / *länder* – *lands*, *vanitas* / *vanitates* – *vanitas*

Es forma el plural dels manlleus en anglès, no adaptats al català, amb una *-s* afegida al final.

playback / playbacks, pole position / poles positions

S'afegeix una *-s* als compostos formats per un verb i un substantiu singular.

gira-sol / gira-sols, portaequipatge / portaequipatges

2.3.3. Els derivats

S'escriuen amb guionet els substantius precedits de l'adverbi *no*, però no pas els adjectius ni els adjectius substantivats.

no-exigència, no-ficció, no-intervenció, no-violència
Però: *no excloent, no metàl·lic, no violent, no cristià*

Són invariables els substantius en aposició (A fa de B). Cal distingir-los dels substantius que estan en relació d'igualtat amb el primer formant (A és B).

cases mare, ciutats estat, cotxes bomba, estats policia, paraules clau
Però: *empreses líders, estats membres*

Són variables els substantius en aposició consolidada.

pantalons roses, cabelleres castanyes

S'escriu sense guionet la combinació de dos adjectius.

calent tebi, dolç salat, mitjà alt

Es posa el nom de colors sintètics amb un espai en blanc entre els dos adjectius, però no les formes adjectivades.

color de crema; colors: blanc violaci, blau grisenc, blau verdós, bru rubiginós, groc clar, groc de mel, groc de plàtan, negre blavenc, terrós rogenc, verd blavís, vermell ataronjat, vermell vinós
Però: *una ploma blauverdosa, una cresta vermellvinosa*

Es formen derivats de noms o verbs amb el sufix *-atge*, en lloc del sufix *-at*.

lideratge [de líder], minutatge [de minut]
allunatge [de allunar], rentatge [de rentar]

S'escriuen amb la terminació *-aire* els substantius que defineixen una professió i amb la terminació *-er/-a* els adjectius.

un terrissaire, una indústria terrissera
Però: *grup cantaire*

S'escriuen amb els sufixos *-à/-ana* i *-ià/-iana* els adjectius derivats d'antropònims. Els noms acabats amb vocal tònica recuperen la *n* analògica.

dominicà [de *sant Domènec*], luterà [de *Luter*]
 lisztjà [de *Franz Liszt*], flemingià [d'*Alexander Fleming*]
 orteguà [de *José Ortega y Gasset*], malebranchià [de *Nicolas Malebranche*]
 dalinià [de *Salvador Dalí*], guansenià [de *Domènec Guansé*]

Es canvia la *-a* final dels substantius per una *-i* a l'hora de fer-ne el derivat amb el sufix *-forme*.

aliforme [de *ala*], areniforme [de *arena*], campaniforme [de *campana*], liriforme [de *lira*]

2.3.4. Els demostratius i els possessius

Substituïm per articles definits aquells demostratius que, amb finalitats emfàtiques, carreguen innecessàriament la frase.

Difondrem totes **les** iniciatives públiques endegades els darrers anys.
 [Difondrem totes aquelles iniciatives públiques endegades els darrers anys.]
 En aquest volum s'han recopilat **els** estudis més innovadors.
 [En aquest volum s'han recopilat aquells estudis més innovadors.]

S'evita l'abús de possessius en frases en què es poden substituir pel pronom feble *en*, es poden ometre o bé es poden canviar per altres expressions.

Resol el dilema i raona'**n** la resposta.
 [Resol el dilema i raona ~~la seva~~ resposta.]
 La botiga obrirà **les** portes a les cinc.
 [La botiga obrirà les ~~seves~~ portes a les cinc.]
 El va conèixer **quan s'estava** a Nova York.
 [El va conèixer en la seva estada a Nova York.]

2.3.5. Els indefinits i els quantitius

S'usen les locucions *hi ha qui* i *n'hi ha que* com a plural de l'indefinit *algú*. A diferència de la primera locució, la segona sol actuar com a resposta d'una oració anterior.

Hi ha qui diu que va discutir amb el seu soci.
 —Vols dir que la crisi és tan greu?
 —**N'hi ha que diuen** que encara ha d'empitjorar.

Es distingeix l'ús del quantitiu *uns quants*, *unes quantes* (que es pot substituir per *alguns* i *algunes*) de l'indefinit *uns* i *unes*.

Fa **unes quantes** setmanes que van marxar al càmping.
 [Fa algunes setmanes que van marxar al càmping.]
 Hem viscut **unes** setmanes molt plàcides.

Preferim el quantitatiu *gaire* en lloc de *massa* i *molt* en les oracions interrogatives, condicionals, dubitatives i negatives, com també darrere de *sense* i *no*. En les obres literàries, respectem l'ús de *massa*.

Si t'ho rumies **gaire**, farem tard.
 No s'hi veu **gaire** gent, a la sessió de mitjanit.
 S'hi va presentar **sense gaires** expectatives.
 Vam quedar **no gaire** lluny de la feina.

Utilitzem el quantitatiu *res* en les oracions interrogatives, condicionals, dubitatives i negatives. També és possible l'ús de *alguna cosa*.

Vols prendre **res** abans de sopar?
 Dubto que la darrera setmana de rebaixes hi quedi **res**.
 No van oblidar **res** de la llista.
 Si vols dur **alguna cosa**, compra una ampolla de vi.

Usem l'adjectiu *cap* en les oracions interrogatives, condicionals, dubitatives i negatives. També és possible l'ús de *algun* i *alguna*.

Si heu d'aportar-hi **cap** suggeriment, feu-ho aviat.
 A aquesta hora potser no trobareu **cap** restaurant obert.
 No van oblidar **cap** persona de la llista.
 Tens **alguna** guia de carrers?

Utilitzem indistintament els pronoms *ningú* i *algú* per a les oracions interrogatives i condicionals.

Has vist **ningú** a la biblioteca?
 Si necessita explicar-ho a **algú**, que triï una persona discreta.

Escrivim els quantitatius *bastant* i *molt* amb la preposició *de* abans del substantiu o també sense, sempre que l'ús d'una forma o d'una altra sigui coherent en tot el text. En les obres literàries, admetem el femení *bastanta* i *bastantes*.

Hi ha **bastant d'**aigua per a tothom
Bastants alumnes participen en les activitats extraescolars.
 Van haver de retirar de la venda al públic **molts productes**.
 Han quedat **bastantes entrades** per vendre.

2.3.6. L'ús de *altre*, *un altre* i *d'altre* (i flexió)

S'escriuen els adjectius *altre*, *altra* i *altres* quan precedeixen un nom; els adjectius *un altre*, *una altra*, *uns altres* i *unes altres* per a indicar una diferència o una repetició, i les formes pronominals *d'altre*, *d'altra* i *d'altres* com a sinònim de *alguns altres* i amb correlació amb el pronom *en*.

No té **altra opció** que fer torns de nit.
 Ha publicat les novel·les *La teranyina* i *Senyoria*, entre **altres obres**.
 Pots prendre aquest regle; en tinc **un altre**.

Ha publicat les novel·les *La teranyina* i *Senyoria*, entre **d'altres**.
Si no t'agrada aquest model, te'n duré **d'altres**.

2.3.7. L'ús de *mateix* (i flexió)

Es recorre als adjectius *mateix*, *mateixa*, *mateixos* i *mateixes* per a posar èmfasi en la identitat del substantiu (l'ús de l'adjectiu *propri* i les formes flexionades és exclusiu per a indicar la propietat).

La **mateixa** companyia va admetre les deficiències del servei de tren.
[La ~~pròpia~~ companyia va admetre les deficiències del servei de tren.]
Van dur l'avituallament els **mateixos** organitzadors de la gimcana.
[Van dur l'avituallament els ~~propis~~ organitzadors de la gimcana.]

2.4. PREPOSICIONS

2.4.1. L'apostrofació

S'apostrofa la preposició *de* en els casos conflictius següents:

- Davant d'abreviatures, sigles i xifres.

d'adapt., d'esq., d'il·lustr., d'urb.
d'EGB, d'ISBN, d'ITV, d'UGT
d'FM, d'HB, d'MDT, d'SPD
d'1-X-1950, d'1.000.000 de visitants, d'11 h a 13 h

- Davant de noms de diaris, revistes o obres de creació en cursiva, o de noms entre cometes (i no es contrau amb l'article).

el reportatge d'*El Temps*
l'han qualificat d'"insuperable"

- Davant de noms de grups, entitats o empreses (i no es contrau amb l'article).

l'espectacle d'Els Comediants
les publicacions d'Enciclopèdia Catalana
l'anunci d'El Rincón del Tresillo

- Davant de topònims que no són catalans ni s'han catalanitzat.

d'El Dorado, d'El Escorial
Però: del Camp de Morvedre, del Caire, del Paraguai

En canvi, no s'apostrofa la preposició *de* en els casos següents:

- Davant de mots amb essa líquida inicial.

de *speaker*, de *stakhanovisme*, de *star*, de *Stradivarius*

- Davant de símbols com els de les monedes, les constel·lacions, els elements químics, les fórmules o les unitats de mesura.

de € (l'euro), de *Hya* (la Hydra), de *Au* (l'or), de *H₂O* (l'aigua), de *Hz* (l'herzt)

- Davant de noms de lletra.

darrere de *erra*, seguit de *essa*

- Davant de lletres, sons, components d'una paraula o paraules amb funció metalingüística.

seguit de *i*, el so de *z*, fora de *emmirallar*

- Davant de mots amb hac aspirada inicial.

de *Hamàs*, de *Hezbollah*, de *happening*
Però: un partit d'hoquei

- Davant d'una sèrie amb alguns elements començats en vocal i d'altres en consonant, la preposició es canvia per una altra expressió.

El plat es compon **dels ingredients següents**:

- tomàquet
- pebrot
- ceba
- alloli

En el cas de noms de vies urbanes catalanes, mantenim la preposició després del genèric, si bé n'acceptem l'elisió en les obres literàries.

Viu al carrer d'Aribau de Barcelona.
[Viu al carrer Aribau de Barcelona.]

2.4.2. Les preposicions *a*, *en* i *amb*

Preferim escriure els verbs de percepció amb la preposició *a*, tot i que també acceptem l'absència de preposició.

He sentit **a** dir que vol plegar de la feina.
El cap del Govern veia **a** venir el cop d'estat.

Escrivim la preposició *a* en complements circumstancials de lloc que corresponen a un marc físic concret i la preposició *en* davant dels noms plurals sense article, els

demonstratius *aquest, aquesta, aquests i aquestes i aquell, aquella, aquells i aquelles* i els indefinits *un, una, uns, unes i algun, alguna, alguns i algunes*.

a la plaça, al cafè
treballa a l'Avui
en parcs verdíssims, en aquesta plaça, en alguna perruqueria

Preferim la preposició *en* per a les expressions de lloc figurades, tot i que també admetem la preposició *a*.

en la pàgina 33, en la *Iliada*
en estudis universitaris, en pantalla
escriure en l'Avui
[a la pàgina 50, a la pantalla]

Preferim la preposició *en* davant d'èpoques, moviments i topònims amb valor històric, social o temporal, però també acceptem l'ús de la preposició *a*, sempre que sigui coherent.

en l'edat mitjana, en el Renaixement, en el noucentisme
en la Grècia clàssica, en la França del Maig del 68, en la Barcelona turística

La preposició *en* + infinitiu té valor temporal, no pas causal. En les obres literàries, escrivim el relatiu *quan* per evitar repeticions.

En acabar el curs, va marxar de viatge.
En arribar a la plaça va buscar el seu amic. **Quan** va veure que no hi era, va tocar el dos.

No utilitzem la preposició *a* + infinitiu amb valor condicional.

Si pot ser, ho enllestirem abans del migdia.
[~~A poder ser~~, ho enllestirem abans del migdia.]

S'escriu la locució prepositiva *fins a* en els contextos en què, sense el *fins*, mantindríem la preposició *a* i davant d'infinitiu.

Aneu **fins a** aquell bloc de pisos; allà trobareu la farmàcia.
Van caminar **fins a** arribar a l'ermita de Sant Joan.
Però: No sé quanta estona ens hem estat per a arribar **fins** aquí.

Escrivim *fins a* en l'expressió de terminis, excepte en els casos en què la locució sigui en contacte amb un demostratiu o un adverbi començats amb *a*.

Van governar **fins al** segle XIV.
Pots sol·licitar la beca **fins al** maig.
Però: No en va saber res més **fins** aquella tarda.
Hem tancat **fins** avui.

Preferim l'ús de la preposició *en*, en lloc de la preposició *amb*, per expressar la durada en el temps.

En cinc dies de feina podeu guanyar 1.000 euros.

Escrivim la preposició *amb* en les referències als mitjans de transport, tot i que admetem la preposició *en*.

amb tren, amb moto, amb avió, amb bicicleta

Usem la preposició *en* en valor modal.

en negreta, en minúscules, en lletres, en xifres romanes

2.4.3. Les preposicions *per* i *per a*

En general, s'escriu *per* davant de causa i intenció (com a equivalent de *a causa de*, *per tal de*, *pel fet de*) i *per a* davant de destinació (com a equivalent de *amb vista a*).

Escrivim *per* en els casos següents:

- Davant de noms o pronoms, *per* expressa causa, motiu, predicat, distribució, agent, mitjà, lloc, freqüència, temps imprecís i bescanvi.

*Van discutir **per** la seva impuntualitat. (Causa)*
*Aquestes associacions lluiten **per** l'eradicació de la pobresa. (Motiu)*
*Tenen la secretària **per** discreta. (Predicat)*
*Han repartit un paquet de farina **per** família. (Distribució)*
*L'incendi fou controlat ràpidament **pels** bombers. (Agent)*
*T'he enviat les dades personals **per** correu electrònic. (Mitjà)*
*Passagem sovint **per** la platja. (Lloc)*
*Truca a la seva mare tres cops **per** setmana. (Freqüència)*
*En Ximo i la Carme llogaran un pintor **per** l'agost. (Temps imprecís)*
*Li ha donat deu cromos **pel** barrufet ciclista. (Bescanvi)*

- Davant d'adverbis o conjuncions.

*Creia que s'havien casat **per** sempre.*
*T'esperaré a dins de la llibreria **per si** arribessis tard.*

- Davant de pronoms personals forts quan equivalen a *si depèn de* o *per culpa de*.

***Per mi**, pots anar-hi amb qui vulguis.*

- Darrere de frases en passiva o impersonals (la passiva no suprimeix la intencionalitat).

*L'errada ha estat corregida **per** millorar el text.*
*Objecte que es posa **per** fer bonic.*

- Darrere d'adjectius acabats en *-ble* i en sentit passiu.

*Són recursos aprofitables **pels** pagesos.*

- Davant d'infinitius que expressen causa, intenció, imminència o manera.

Li han cridat l'atenció **per** incomplir l'horari laboral. (Causa)

Han quedat amb el seu germà **per** visitar l'àvia. (Intenció)

El tren està **per** arribar. (Imminència)

Per començar: prefereixo que em tutegeu. (Manera)

- Darrere de verbs o substantius que regeixen la preposició *per*. Es pot confirmar substituint l'infinitiu per un complement nominal.

Ha optat **per** fer-ho així.

[Ha optat per això.]

S'interessa **per** saber com va.

[S'interessa per la seva salut.]

Tinc curiositat **per** saber-ho.

[Tinc curiositat per aquestes coses.]

Escrivim *per a* en els casos següents:

- Davant de noms o pronoms, *per a* expressa direcció, beneficiari, finalitat o temps precís.

Hi ha un tren **per a** Marsella cada dia. (Direcció)

Va comprar un regal d'aniversari **per al** seu nét. (Beneficiari)

Li he deixat una camisa de seda **per a** la celebració. (Finalitat)

En Ximo i la Carme han llogat un pintor **per a** la primera setmana d'agost. (Temps precís)

- Davant de pronoms personals forts quan equivalen a *a parer de* o *en opinió de*.

Per a mi, ta mare està una mica moixa.

- Darrere d'adjectius acabats en *-ble* i en sentit actiu.

Són tècniques aprofitables **per al** regadiu.

- Davant d'infinitius que depenen d'una idea de destinació, finalitat sola, conseqüència o fet posterior i que no expressen motiu ni intencionalitat. Són sinònims de *amb vista a*, *amb destinació a*, *destinat a*. Entre els verbs es destaquen: *bastar*, *caldre*, *convenir*, *ésser*, *estar*, *existir*, *faltar*, *haver-n'hi prou*, *haver-se de*, *necessitar*, *tenir*, *viure*... N'hi ha una colla que s'hi assimilen: *aprofitar*, *emprar*, *preparar*, *servir*, *usar*, *valer-se*... En les obres literàries respectem el criteri de l'autor.

Necessitem tots els ingredients **per a** preparar el pastís. (Destinació)

Convindrà estudiar la situació **per a** acordar un nou protocol. (Finalitat sola)

Per a sortir de matí, hem d'anar a dormir d'hora. (Conseqüència)

No tenim prou indicis **per a** saber com evolucionarà el negoci. (Fet posterior)

- Davant d'infinitius que depenen d'un nom o d'un adjectiu (i no pas del verb principal).

La llibreria t'ofereix un espai **per a** gaudir de la lectura.

- Davant dels casos conflictius, preferim la preposició *per* per a expressar intencionalitat i *per a* per a expressar finalitat.

Espantaocells que posem **per** espantar.

Per començar, l'horari és el mateix *per a* tothom.

Per a començar l'àpat, prendrem unes tapes.

Un viatge **per** planificar. (Pendent de planificar)

Un viatge **per a** planificar el curs. (Amb l'objectiu de planificar)

2.4.4. La combinació de preposicions

S'evita la presència de dues o més preposicions en contacte. Sovint pot desfer-se la coincidència mantenint-ne només una.

Busca **sobre** l'armari; l'has de trobar.

[Busca ~~per sobre~~ de l'armari; l'has de trobar.]

No es recorda **per** quina ruta van anar-hi.

[No es recorda ~~de~~ per quina ruta van anar-hi.]

Però: Ho diu **de per** riure.

2.4.5. Les preposicions en les expressions temporals

Escrivim les expressions temporals de la manera següent:

- Els anys amb l'article definit. En canvi, en prescindim en les dates completes i en els períodes.

l'any 1995, el 1995, la guerra del 1300

des del 1555 fins al 1558, fins el 1665, cap al 1665

els anys vint, els anys 1936-39, entre el 1936 i el 1939

Però: el 23 d'agost de 2001, en 1375-79, la dècada de 1720, la guerra de 1936-39, cap a 1760-62

- Els mesos i els segles amb les contraccions *al*, *als*, *pel* o *pels*.

al maig, al mes de novembre

al maig vinent, al desembre del 1962

pel juny, pel mes d'abril

al segle XX, cap al segle XX

fins al segle XX, fins al mes de gener

- Les locucions prepositives en singular, tot i que admetem el plural per a les obres literàries i els llibres de text (excepte *a mitjans de*, *a les primeries de*).

a principi de segle, al principi del segle XX

a la primeria d'abril

a començament de segle, al començament del segle XX

a mig mes, a mitjan juliol, a mitjan segle, a mitja estada, a mitjan dècada

a final de segle, al final del segle XX, a fi de mes

[a començaments de segle, a primers d'any, a principis de mes, a finals del segle XX]

[~~als començaments de segle, als primers d'any, als principis de mes, als finals del segle XX~~]

2.4.6. La repetició de la preposició en les enumeracions

Repetim preferentment la preposició en les enumeracions de sintagmes.

Han convidat especialistes **en** tractament i **en** reutilització de residus orgànics provinents **d'**Alemanya i **de** Suècia.

S'omet la preposició en enumeracions llargues.

L'aigua que es comercialitza des del 1902, es ven **a** Espanya i s'exporta **a** Mèxic, Cuba, l'Argentina, les illes Filipines i el Brasil.

2.5. PRONOMS

2.5.1. Els pronoms personals

S'empren els pronoms forts només per a referir-se a persones, no pas a objectes inanimats. Aquest ús pot resoldre's amb pronoms febles, pronoms relatius o un canvi de la redacció.

A l'estiu deixem les claus del pis als veïns, que **en** tenen cura.

[A l'estiu deixem les claus del pis als veïns, que tenen cura ~~d'ell~~.]

Va exposar les fotografies dels darrers trenta anys, **algunes de les quals** són inèdites.

[Va exposar les fotografies dels darrers trenta anys, algunes ~~d'elles~~ són inèdites.]

Ha superat els riscos de l'operació, **malgrat la dificultat**.

[Ha superat els riscos de l'operació, malgrat ~~ells~~.]

Els dos objectius es repel·lien entre **si**.

[Els dos objectius es repel·lien entre ~~ells~~.]

2.5.2. Els pronoms febles

Situem els pronoms febles preferiblement davant del verb en les perífrasis verbals.

Els projectes de llei **s'hauran d'aprovar** abans de l'estiu.

Si es desplaça un element de l'oració del lloc que li correspondria, es produeix un canvi d'entonació o una pausa que es marca amb una coma i, sovint, aquest mateix element es duplica amb un pronom.

A la plaça, **hi** aniré demà.

Les cartes que s'han d'enviar als clients aquesta tarda, **les** escriuré jo.

Les claus, no sé on dintre **les** he deixades.

La càmera, de segona mà, **la** vaig comprar a la Rambla.

Els bolquers, **els** has trobat?

El paguem nosaltres, el dinar.

Però: En aquest llibre descobrireu una història vibrant.

S'evita l'ús del pronom de tercera persona en funció de complement indirecte (*li* o *els*) davant el complement indirecte explícit.

Va confessar l'error a l'Elies.
 [L~~hi~~ va confessar l'error a l'Elies.]
 Ara tocava al Toni, fer un somriure triomfal.
 [Ara ~~hi~~ tocava al Toni, fer un somriure triomfal.]

És innecessari l'ús del pronom *hi* quan el context és reconeixedor.

Dos jugadors han sortit al camp i fan escalfaments.
 [Dos jugadors han sortit al camp i ~~hi~~ fan escalfaments.]
 Parleu amb la gent de la contrada i quedeu-vos uns dies.
 [Parleu amb la gent de la contrada i quedeu-vos-~~hi~~ uns dies.]

S'evita l'ús redundant del pronom *ho* després de les partícules *on* i *com* quan introdueixen una oració que es refereix a la totalitat de l'oració principal. Sí que s'accepta el pronom quan només representa una part de l'oració principal.

Tu mateix, trobem-nos **on** consideris millor.
Tal com poden veure, el cartell presenta motius modernistes.
Com ja m'imaginava, no va arribar a l'hora.
 La dictadura representà un intent de genocidi cultural, **com ho** testimonia l'exposició.
 [L'exposició testimonia l'intent de genocidi cultural.]

En les obres literàries, respectem les combinacions col·loquials de pronoms *l'hi* (en lloc de *la hi* i *li ho*), *els hi* (en lloc de *els + el*, *la*, *els*, *les* i *ho*) i *n'hi* (en lloc de *li'n*).

L'hi vaig dir per correu, que volíem quedar un dia.
 La carta? **Els hi** vaig dur personalment abans no van haver marxat.
 A aquell brètol, **n'hi** donarem quatre, de consells!

En les obres literàries, admetem la supressió col·loquial de la *-s* final dels imperatius acabats en *-es* i seguits d'un pronom.

digue'm	[digues-me]
sigue'ns	[sigues-nos]
vulgue'ls	[vulgues-los]
digue'n	[digues-ne]
sigue-ho	[sigues-ho]
digue-m'ho	[digues-m'ho]
estigue-t'hi	[estigues-t'hi]

En les obres literàries, després d'un imperatiu, acceptem la reducció dels pronoms *-nos* i *-vos* a *'s* quan precedeixen un altre pronom.

donem's-el	[donem-nos-el]
fiqueu's-el	[fiqueu-vos-el]
aturem's-hi	[aturem-nos-hi]
aneu's-en-hi	[aneu-vos-n'hi]

En les obres literàries, també respectem l'addició col·loquial de la *-e* al final de la segona persona del singular imperatiu acabats en consonant i seguits d'un pronom.

promete'm	[promet-me]
more't	[mor-te]
fuge-hi	[fuig-hi]

Així mateix, en les obres literàries, acceptem la caiguda col·loquial de la *-r* final dels infinitius, amb la consegüent reducció dels pronoms.

reconeixe't	[reconèixer-te]
estrenye's	[estrènyer-se]
teme'l	[témer-lo]
convence-la	[convèncer-la]
apareixe'n	[aparèixer-ne]
fe'ls-hi	[fer-los-hi]

En les obres literàries, també admetem la conversió col·loquial del pronom de primera persona del plural *-nos* en la forma reduïda *'ns* i del pronom de segona persona del plural *-vos* en les formes *-us* i *-se*.

coneixe'ns	[conèixer-nos]
vence-us	[vèncer-vos]
imaginà'ns-el	[imaginar-nos-el]
anà'ns-en	[anar-nos-en]
vau emportau-se-la	[vau emportar-vos-la]

En les obres literàries, respectem la forma reforçada del pronom *en* darrere dels pronoms acabats en *-s*.

ens en anem	[ens n'anem]
us en han escrit	[us n'han escrit]
els en imprimeixen	[els n'imprimeixen]

No s'apostrofa la combinació de pronoms *se + us*.

Si no us afanyeu, se us escaparà el tren.

2.5.3. Els pronoms demostratius

Considerem emfàtic l'ús de demostratius prescindibles per a comprendre el sentit de la frase i, doncs, l'evitem.

Els treballadors van començar la vaga, que es va estendre als estudiants.
 [Els treballadors van començar la vaga i aquesta es va estendre als estudiants.]
 Van robar a la senyora Torres i al senyor Recasens. Ell, en adonar-se'n, va córrer a la policia.
 [Van robar a la senyora Torres i al senyor Recasens. Aquest, en adonar-se'n, va córrer a la policia.]

2.5.4. Els pronoms relatius

Es manté el pronom feble *en* després de relatiu quan és afectat per un quantificador.

Ha estat remarcable la programació de concerts d'aquest estiu, dels quals en valorem tres en especial.

D'aquest punt surten diverses rutes, de les quals en comentem algunes tot seguit.

Hi descobrireu uns racons fabulosos, dels quals te n'avanço uns quants.

S'usa indistintament les partícules *de* i *que* per a comparar en un grau d'igualtat característiques físiques o psíquiques.

Gasta la mateixa prepotència **de** son pare.

Té els mateixos ulls **que** sa germana.

Evitem el gal·licisme *és... que* amb un canvi de redacció o, si és possible, amb la construcció *és... qui* (fora dels casos que tingui valor emfàtic).

Esperava amb ànsia la seva trucada.

[Era amb ànsia que esperava la seva trucada.]

Sou vosaltres **qui** vai fer salat.

[Sou vosaltres que vai fer salat.]

Però: Fou aleshores **que** es desencadenà una crisi sense precedents.

Preferim el relatiu *qui* darrere d'article. Darrere de demostratiu es posa el relatiu *que*

El qui arribi primer **que** agafi taula.

Hi va anar amb **aquell que** els havia fet de guia a Egipte.

Introduïm amb *qui* les oracions adjectives precedides per una preposició àtona i amb *el qual*, *la qual*, *els quals* i *les quals*, les precedides per bona part de les preposicions tòniques i les locucions prepositives.

Va fer la consulta a una col·lega **en qui** tenia confiança.

El crític de l'*Avui*, **segons el qual** l'espectacle era decebedor, havia influït en la manca de públic.

Preferim l'ús del relatiu *que* en lloc de *quan* en les subordinades temporals.

L'any 1909, **que** esclatà la Setmana Tràgica, la Lliga virà cap a posicions més conservadores.

[L'any 1909, quan esclatà la Setmana Tràgica, la Lliga virà cap a posicions més conservadores.]

Va ser al maig, **que** es van conèixer els meus pares.

[Va ser al maig, quan es van conèixer els meus pares.]

Escrivim el relatiu *que* sense la preposició *en* com a circumstancial de temps.

Des del 1659, any **que** Felip IV i Lluís XIV signaren el tractat dels Pirineus, l'ús del català a les comarques nord-catalanes ha patit un retrocés evident.

[Des del 1659, any en què Felip IV i Lluís XIV signaren el tractat dels Pirineus, l'ús del català a les comarques nord-catalanes ha patit un retrocés evident.]

Després de tants anys, **en el moment que** es van retrobar, no van saber què dir-se.

[Després de tants anys, en el moment en què es van retrobar, no van saber què dir-se.]

Optem per la construcció *en què* per a referir-nos a complements circumstancials de lloc figurat, tot i que respectem el relatiu *on*.

Va ser una edició memorable, **en què** l'assistència de públic va superar totes les expectatives.
 Conserva una foto **on** apareix la família completa.

Evitem l'ús del pronom relatiu seguit d'infinitiu, que no és genuí.

No va saber **qui podia** recomanar-li per a aquell lloc de feina.
 [No va saber qui recomanar-li per a aquell lloc de feina.]
 Encara no hem decidit **on** celebrarem el Cap d'Any.
 [Encara no hem decidit on celebrar el Cap d'Any.]

Substituïm la combinació *de com* per l'expressió *que no* en les frases comparatives. Mantenim el *de com* en els altres casos, tot i que també es pot alternar amb les formes *de la manera que* o *tal com*.

Deixar el món millor **que no** l'hem trobat.
 [Deixar el món millor ~~de com~~ l'hem trobat.]
 Depèn **de com** t'ho miris.
 [Depèn de la manera que t'ho miris.]

Emprem la construcció *per a què* per a expressar la finalitat de l'acció. En canvi, expressem la causa amb el relatiu *per què*.

No m'ha dit **per a què** vol les meves dades.
 [No m'ha dit per a quina cosa vol les meves dades.]
 La dependenta no m'ha explicat **per a què** serveix.
 Però: No m'ha dit **per què** vol les meves dades.
 [No m'ha dit per quin motiu vol les meves dades.]
Per què l'has anat a trobar?

2.5.5. L'ús de *mateix* (i flexió)

És incorrecte l'ús de *mateix*, *mateixa*, *mateixos* i *mateixes* com a pronom. El podem substituir per un pronom feble (*en* o *hi*) o bé el podem suprimir corregint-ne la redacció.

Havien quedat a l'hotel. S'hi van trobar a l'hora convinguda.
 [Havien quedat a l'hotel. Es van trobar ~~al mateix~~ a l'hora convinguda.]
 Han recaptat dues tones d'aliments. En distribuïran una bona part entre les víctimes del terratrèmol.
 [Han recaptat dues tones d'aliments. Distribuïran una bona part ~~de la mateixa~~ entre les víctimes del terratrèmol.]
 Van assistir a l'assaig l'autora i el director de l'obra.
 [Van assistir a l'assaig l'autora de l'obra i el director ~~de la mateixa~~.]

2.6. VERBS

2.6.1. Les formes personals

2.6.1.1. El passat simple i el passat perifràstic

Utilitzem el passat simple en totes les obres de caràcter enciclopèdic. Escrivim el passat perifràstic en els llibres de text, infantils i juvenils; evitem les formes *vares*, *vàrem*, *vàreu*, *varen*.

El príncep **va muntar** a cavall i **se'n va anar** a córrer món.

Acceptem l'alternança del passat perifràstic i el simple en textos en què l'ús del temps compost podria fer-se massa reiteratiu.

El primer text escrit originàriament en català, les *Homilies d'Organyà*, **va aparèixer** entre el segle XI i el XIII. A partir del segle XIII **sovintejaren** els textos jurídics i comercials.

Voltaire **es formà** amb els jesuïtes i **s'introduí** en ambients mundans i llibertins que li **van inculcar** un cert esnobisme social. Ben aviat es **donà** a conèixer amb versos satírics que li **van valer** diversos confinaments.

2.6.1.2. Els usos inapropiats de temps i modes

S'usa el futur, i no pas el present, per a expressar una acció futura que no es pot anticipar.

Ja ens **trucarem** quan torni de vacances, d'acord?
 [Ens ~~truquem~~ quan torni de vacances, d'acord?]
 La propera vegada que ens trobem **t'explicaré** com ha anat.
 [La propera vegada que ens trobem ~~t'explico~~ com ha anat.]

S'escriu el condicional compost, i no pas el plusquamperfet de subjuntiu, en subordinades condicionals encara que no siguin explícites.

Si hagués sabut que no havies de venir, no t'**hauria** esperat per sopar.
 [Si hagués sabut que no havies de venir, no t'~~hagués~~ esperat per sopar.]
 M'**hauria** agradat de parlar-ne amb ell personalment.
 [M'~~hagués~~ agradat de parlar-ne amb ell personalment.]

S'accepta l'ús del temps condicional per a expressar el passat.

Nasqué l'infant Jaume, que després **seria** Jaume I.

S'expressa la idea de probabilitat o suposició amb el verb *deure* en present, passat o futur + infinitiu, o bé amb els adverbis de probabilitat (*potser*, *probablement*, *segurament*, *possiblement*) + present o futur, però no pas amb els temps futur, condicional ni subjuntiu únicament.

Deuran aprovar el pressupost a la tardor.

[Aprovarien el pressupost a la tardor.]
Potser deixaran el pis abans de final de mes.
 [Potser ~~deixin~~ el pis abans de final de mes.]

2.6.1.3. Els verbs *ésser* i *estar*

Emprem les formes no personals *ser* / *ésser*, *essent* i *estat*. En els llibres de text preferim les formes *ser*, *essent* i *estat* i, en les obres literàries, admetem *ser*, *sent* i *sigut*.

L'abstenció registrada **va ésser** la més elevada dels darrers vint anys.
Està essent la nit electoral més llarga de la història de la democràcia.
Va ser un nen entremaliat.
Ha sigut un nen entremaliat.

Escrivim amb el verb *ser* els casos dubtosos següents:

- Davant de localitzacions i presències breus.

El museu **és** al capdamunt del passeig.
Eren a la sala de reunions.

- Davant de qualitats essencials.

La Lluïsa **és** morena.
 Les portes **són** de faig.

- Davant de qualitats accidentals.

La sopa **és** calenta.
 Els plats **són** bruts.

- Davant dels adjectius *viu*, *viva*, *mort*, *morta* i els estats civils.

Tots dos avis **són** vius.
 La Cinta **és** divorciada.

- Davant de participis passats que indiquen l'estat en què es troba el subjecte.

Les portes **seran** obertes

- En frases passives.

L'obra **és** pensada per un equip.
És acusat de crims contra la humanitat.

- En l'estructura *ser a* + infinitiu.

El Ramon deu **ser a** fer classes.
Éreu a comprar els Reis?

- En l'estructura *ser amb* (algú) amb el valor de *reunir-s'hi temporalment*.

Que **és amb** tu, en Biel?
Són amb la presidenta de la comunitat.

Escrivim amb el verb *estar* els casos dubtosos següents:

- Davant d'una residència, que també es pot expressar amb la forma pronominal *estar-se*.

Està a la Bisbal des que va acabar la carrera.
M'estaré a cals pares fins que m'hagin encerat el parquet.

- Davant de posició o estat modal.

La Lluïsa **està** morena.
 El vidre **està** esquerdat.

- Davant de participis que expressen actitud, estat o condició.

L'Eusebi **està** obert a les vostres propostes.
 El llibre **està** estructurat en tres parts.

- Davant de diverses locucions preposicionals.

L'excursió **està** a l'abast de tothom.
 No estem gens d'acord amb ell; **estem** amb tu.
 Tal com va la nostra convivència, **estic** per dir-li que marxi de casa.
 L'espectacle **està** a punt de començar.
 Tots els companys **estan** de vacances.

- En frases de sentit figurat.

L'experiència de Rússia **està** lluny del que havia imaginat.
 Els amics li han demostrat que **estan** al seu costat.

2.6.1.4. El verb *haver-hi*

El verb *haver-hi* té un significat semblant a *ser*. En aquest sentit, el preferim al verb *trobar-se*, que és artificioós.

Aquí teniu una relació de les vinateries que **hi ha** a la comarca.
 [Aquí teniu una relació de les vinateries que es troben a la comarca.]
 Entre els escriptors més venuts **hi ha** Carme Riera i Josep M. Espinàs.
 [Entre els escriptors més venuts es troben Carme Riera i Josep M. Espinàs.]

Evitem l'ús del verb *existir* en lloc del verb *haver-hi*, que és més habitual i genuí.

Hi ha èpoques en què conflueixen moviments artístics antagònics.
 [Existeixen èpoques en què conflueixen moviments artístics antagònics.]

Al país **hi havia** una xarxa de museus especialitzada en els espais literaris.
[Al país existia una xarxa de museus especialitzada en els espais literaris.]

Preferim l'ús de l'obligació *haig de* + infinitiu (en lloc de *he de* + infinitiu) i les formes *hàgim de* + infinitiu i *hàgiu de* + infinitiu (en lloc de *haguem de* + infinitiu i *hagueu de* + infinitiu), tot i que en les obres literàries admetem les formes *he de*, *haguem* i *hagueu*.

Haig de trucar el missatger perquè reculli el sobre aquest matí.
No vull que us **hàgiu de** preocupar de la paperassa; jo mateix la resoldré.

2.6.2. Les formes impersonals

2.6.2.1. L'infinitiu

Normalment l'infinitiu no admet l'article definit, fora d'infinitius amb valor substantiu i de frases fetes que, per tradició, el duen.

La primera condició és estar-hi d'acord.
[La primera condició és l'estar-hi d'acord.]

El perd **el** raonar a tothora.
És més vell que l'anar a peu.
Vaig fer una intervenció rodona: mal m'està **el** dir-ho.
Al seu entendre, l'ús del biocombustible pot tenir efectes negatius.

Respectem la construcció d'infinitius amb el *de* facultatiu. Poden precedir-lo els verbs *acordar*, *aconsellar*, *assajar*, *cercar*, *decidir*, *deliberar*, *desdenyar*, *desitjar*, *dignar-se*, *esperar*, *exigir*, *jurar*, *oferir*, *permetre*, *pregar*, *pretendre*, *procurar*, *prohibir*, *prometre*, *proposar*, *provar*, *refusar*, *recomanar*, *resoldre*, *suggerir*.

La junta militar no els **va permetre de** manifestar-se.
[La junta militar no els va permetre manifestar-se.]
Vam resoldre de participar en el concurs de fotografia el darrer dia de la inscripció.
[Vam resoldre participar en el concurs de fotografia el darrer dia de la inscripció.]

Evitem la preposició *a* davant d'infinitiu en les oracions d'obligatorietat, necessitat o destinació, sí que la utilitzem quan la frase ja ha estat lexicalitzada.

Un mèrit **que cal** destacar és la seva constància.
[Un mèrit a destacar és la seva constància.]
El Govern fixa la tarifa **que paguem**.
[El Govern fixa la tarifa a pagar.]
Però: *feina a fer*, *res a fer*

Després del verb *semblar* s'accepta l'infinitiu simple si expressa percepció o canvi d'estat mental.

Aquesta nit li ha **semblat sentir** que els veïns s'insultaven.
Ara **sembla comprendre** el motiu de l'acomiadament.
En aquesta pel·lícula, ningú no és qui **sembla**.
[En aquesta pel·lícula, ningú és qui sembla ser.]

Sembla que la relació **tenia** poca importància per a ella.

[La relació semblava ~~tenir~~ poca importància per a ella.]

Evitem l'infinitiu simple després del verb *semblar* sempre que no sigui necessari.

Sembla que aquest estiu no marxaran de vacances.

[Sembla ~~ser~~ que aquest estiu no marxaran de vacances.]

Considerem poc genuïna la construcció amb valor aproximatiu *venir a* + infinitiu i, doncs, la substituïm per un temps en present o futur.

Aquestes novetats **emplenen** un buit en la historiografia cultural.

[Aquestes novetats ~~véuen a emplenar~~ un buit en la historiografia cultural.]

Tot el mobiliari **costarà** vora 1.500 euros.

[Tot el mobiliari ~~vindrà a costar~~ vora 1.500 euros.]

Substituïm el futur que acompanya la partícula *com* per la perífrasi *poder* + infinitiu.

Com pot veure, els acabats són de primera qualitat.

[~~Com veurà~~, els acabats són de primera qualitat.]

Com podeu imaginar, haurà de fer un temps de rehabilitació.

[~~Com imaginareu~~, haurà de fer un temps de rehabilitació.]

Preferim fer construccions amb verb abans que amb substantiu, menys habituals.

L'estudi d'arquitectes es plantejà **remodelar** la nau industrial.

[L'estudi d'arquitectes es plantejà la remodelació de la nau industrial.]

A l'escola treballen la capacitat d'**utilitzar** els propis recursos.

[A l'escola treballen la capacitat d'ús dels propis recursos.]

Canviem les construccions *de* + infinitiu amb valor condicional i evitem *ésser de* + infinitiu com a perífrasi d'obligació.

Si no aporta la documentació necessària, no podrem agilitar els tràmits.

[~~De no aportar~~ la documentació necessària, no podrem agilitar els tràmits.]

Cal desitjar que hi vagin un gran nombre de persones.

[És de desitjar que hi vagin un gran nombre de persones.]

S'espera un augment de la nuvolositat.

[És d'esperar un augment de la nuvolositat.]

Darrere d'un verb copulatiu es pot escriure la forma impersonal amb valor nominal.

La manera d'evitar el perill és **treballar** des de dalt.

[La manera d'evitar el perill és ~~treballant~~ des de dalt.]

Preferim les formes d'infinitiu *ésser* (i no *ser*), *cabre* (i no *cabere*), *caldre* (i no *caler*), *valer* (i no *valdre*). En les obres literàries i els llibres de text, les admitem totes.

L'índex de contaminació d'aquell any **va ésser** molt elevat a l'àrea metropolitana.

[L'índex de contaminació va ser molt elevat a l'àrea metropolitana.]

Va fer cabre la resta de llibres dins la capsà.

[Va fer caber la resta de llibres dins la capsà.]

És incorrecte l'ús de l'infinitiu per a recapitular. L'hem de fer dependre d'una forma conjugada o bé substituir-lo per un altre temps.

En darrer lloc, **vull agrair** el vostre suport constant.

[En darrer lloc, ~~agrair~~ el vostre suport constant.]

Felicitem l'equip contrari per l'excel·lent partit que ha fet.

[~~Felicitar~~ l'equip contrari per l'excel·lent partit que ha fet.]

Cal insistir que la decisió de la junta és inapel·lable.

[~~Insistir~~ que la decisió de la junta és inapel·lable.]

S'ha de recordar que el termini és inajornable.

[~~Recordar~~ que el termini és inajornable.]

2.6.2.2. El gerundi

Admetem el gerundi en els peus d'il·lustració, com a equivalent de *en el moment de / que* + verb, si bé intentem no abusar-ne.

L'equip artístic **en el moment d'arribar** al palau del festival de Cannes.

[L'equip artístic arribant al palau del festival de Cannes.]

A la dreta, el president **en el moment que anunciava** la remodelació del Govern.

[A la dreta, el president anunciant la remodelació del Govern.]

Es canvia la construcció de gerundi precedida de la partícula *tot i* per la construcció *tot i* + infinitiu.

Tot i ser bons amics, es veuen molt de tant en tant.

[~~Tot i sent~~ bons amics, es veuen molt de tant en tant.]

Tot i signar l'alto el foc, l'Exèrcit rus continua ocupant ciutats de Geòrgia.

[~~Tot i signant~~ l'alto el foc, l'Exèrcit rus continua ocupant ciutats de Geòrgia.]

S'accepta l'ús de la partícula *tot* només quan reforça la idea de simultaneïtat i oposició, no pas en altres casos.

Tot estudiant la combinació cromàtica, crea una obra extremament harmoniosa.

Però: No vendreu més **publicant** més llibres.

[No vendreu més ~~tot~~ publicant més llibres.]

És correcta la perífrasi *estar* + gerundi quan expressa durada o repetició, no pas amb valor de present.

Només **dic** que aquesta nit m'estimo més no sortir.

[Només ~~estic dient~~ que aquesta nit m'estimo més no sortir.]

Cada dia li **deleguen** més responsabilitats.

[Cada dia li ~~estan delegant~~ més responsabilitats.]

Però: **Hem estat remenant** la salsa ben bé mitja hora.

Admetem la perífrasi *venir* + gerundi quan la forma impersonal expressa una manera. En la resta de casos la substituïm pel verb en present i hi afegim, si convé, un adverbi o una locució adverbial.

Ha vingut cantant tot el viatge.
 Però: **Mantenen** converses des de fa dies.
 [~~Venen mantenint~~ converses.]

Preferim la perífrasi *continuar* + gerundi amb valor continuatiu, tot i que admetem la variant *seguir* + gerundi.

Encara que li han prohibit el cafè, en **continua bevent**.
Segueixen vivint junts, malgrat les desavinences.

Admetem l'ús de *acabar* + gerundi per a expressar la conclusió d'un fet o d'un temps anterior a l'acció.

Després d'hores de conversa, **va acabar acceptant** la proposta.
Van acabar casant-se per la pressió familiar.

És incorrecte l'ús del verb *portar* + expressió temporal + gerundi amb valor temporal. Sí que s'accepta el verb *portar-se* + expressió temporal.

Fa dotze anys que em dedico a la docència.
 [~~Porto~~ dotze anys dedicant-me a la docència.]
 Però: Els meus pares es **porten** tres anys.

2.6.2.3. El participi

Fem concordar el participi amb el complement directe femení i plural, però no els masculins plurals en contacte amb alguna terminació en *-ts* (per evitar la cacofonia). En les obres literàries i els llibres de text respectem el criteri de l'autor, que haurà de ser coherent.

La llei ha passat el tràmit parlamentari: **l'han aprovada** per unanimitat.
 Les bases de l'acord, **les havien aprovades**.
 Però: Els acords, **els havien aprovat** tots.

Substituïm la perífrasi *venir* + participi per altres construccions.

La ruta del Císter **és indicada** en aquest díptic.
 [La ruta del Císter ~~ve indicada~~ en aquest díptic.]
 L'esforç de promoció **determinarà** el resultat final.
 [El resultat final ~~vindrà determinat~~ per l'esforç de promoció.]

2.6.3. Les formes verbals passives

Preferim les construccions en veu activa en lloc de les de veu passiva.

La població **es dividia** segons la renda.
 [La població era dividida segons la renda.]
Van rebre l'ofensiva dels aliats amb cautela.
 [L'ofensiva dels aliats va ser rebuda amb cautela.]

Corregim l'ús de la passiva pronominal amb un verb amb valor impersonal seguit d'un complement directe amb què no concorda.

Cada any **augmenten** les publicacions literàries en català.
[Cada any ~~s'augmenta~~ les publicacions literàries en català.]

2.6.4. La concordança del verb amb el subjecte

Fem la concordança del verb amb noms col·lectius preferentment en singular, tret del cas que el nom col·lectiu tingui un complement en plural. Si el subjecte consta de diversos substantius enllaçats amb la conjunció *o*, fem la concordança en singular.

La gent **s'havia reunit** a la plaça de la Vila.
La gent dels pobles limítrofs **s'havien reunit** a la plaça de la Vila.
Vindrà a sopar una altra parella.
Vindran a sopar una altra parella d'amics.
La Mariona o el Jesús **vindrà** a buscar-te.

Preferim concordar els verbs pronominals i impersonals amb el subjecte.

S'han de presentar propostes per a fer conèixer l'associació.
Calen polítiques valentes per a desarmar el planeta.

Preferim concordar els verbs pronominals amb el complement.

Abans que arrenqui el bull, **s'hi afegeixen** un polsim de pebre i quatre fulles de llorer.
[Abans que arrenqui el bull, s'hi afegeix un polsim de pebre i quatre fulles de llorer.]

3. QÜESTIONS ORTOGRÀFIQUES

3.1. SIGNES DE PUNTUACIÓ I ALTRES SIGNES ORTOGRÀFICS

3.1.1. La coma

No s'escriu mai coma entre subjecte i verb, llevat dels casos en què el subjecte és llarg i la coma facilita la lectura.

Els moviments dels socialistes catalans en el joc d'estratègia en què es podria convertir el debat del finançament, són examinats amb lupa per la resta de formacions.

Aquell antic membre dels escamots d'elit que va arribar a cap d'estat a través d'un cop incruent el 1999, ha hagut de sucumbir davant els seus adversaris.

S'escriu una coma després de la tematització del subjecte i també en frases amb altres elements tematitzats.

Ma mare, l'anirà a buscar a l'escola, no la cangur.
Aquestes dades, són fiables?
Qui us acollirà a vosaltres, també m'acollirà a mi.

S'usa una coma per a indicar els elements de la frase desplaçats a l'esquerra. Per a l'ús de la coma en les frases amb pronoms febles, consulteu l'apartat 2.5.2.

Mitja hora, vaig esperar fins que em van atendre.
Blava, la porta és blava.

S'afegeix una coma per evitar possibles ambigüitats.

Pensen que no arribarà el fred, però si ve l'hivern, ja el tindrem aquí.
Pensen que no arribarà el fred, però si ve, l'hivern ja el tindrem aquí.

Es posa una coma per indicar que el segon verb de dues oracions coordinades és elidit.

Aquest article analitza un fragment de l'obra pòstuma del pensador, i els articles següents, la base teòrica de la seva filosofia.

Egipte és el país del món àrab amb més població, i el Sudan, el país més extens i el tercer amb més població.

S'evita la coma que indica l'elisió d'un verb quan la frase pot quedar massa fragmentada.

El 45,5% dels ciutadans van seguir la campanya electoral del 1999 per la televisió, el 19% per la premsa i el 16,4% per la ràdio.

Luxemburg limita amb Bèlgica a l'W i al N, amb Alemanya a l'E i amb França al S.

S'escriu la conjunció *i* precedida d'una coma quan coordina oracions llargues o quan una de les oracions ja conté una conjunció.

Les autoritats d'Itàlia van emetre una ordre de crida i cerca contra Paolo Veronese, i en van demanar l'extradició.

El conseller delegat de la multinacional catalana es va reunir amb el conseller de la Vicepresidència i president en funcions, i li va exposar el pla de regulació.

Evitem la coma en frases amb dos incisos correlatius o en frases breus per no fragmentar massa el discurs.

Defensen finalment, amb relació als espais verds, ampliar-los al barri marítim.
És exigent, rigorós, insatisfet, però alhora amatent.
Després de trucar-li, em sentia alegre però preocupada.

Escrivim una coma davant de les conjuncions que no són emprades en el seu sentit recte.

Havien quedat per anar al cinema, i no es van veure.

La difusió de la crítica musical s'ha produït a través de la premsa gratuïta, i la qualitat dels textos en algunes d'aquestes publicacions és escassa.

S'escriu una coma després dels vocatius i els comiats que apareixen en les cartes o en altres documents.

Benvolguda Esperança,
Salutacions cordials,

S'elideix la coma després del càrrec que signa un document.

El vicepresident
[Signatura]

S'omet la coma entre elements repetits.

Damunt la pell bruna, duia un caftà blanc blanc.
Jugant jugant li ha fet mal.

Escrivim una coma sense un espai en blanc per separar el número de capítol i el número de verset en les referències als llibres de la Bíblia.

Col 3,18-19
Jr 45,4-5

S'escriuen els decimals amb una coma. Després de la coma es deixa una sola xifra sempre que sigui possible.

12,3
0,06

Posem coma després dels connectors *és a dir*, *això és* i *o sigui*, i abans i després del *doncs* de la combinació *així, doncs*.

3.1.2. El punt

Escrivim punt entre títol i subtítol en una referència bibliogràfica.

MOLINERO, C.; YSÀS, P. (1992). *El règim franquista. Feixisme, modernització i consens*. Barcelona: Eumo. “Biblioteca Universitària, Història”, 2.

S'escriu punt després del número d'apartat que apareix en un índex, però no pas si apareix citat enmig del text.

9.9. La guerra del Francès
Però: En l'apartat 9.9 s'aborda la guerra del Francès.

Posem punt després de les frases d'una enumeració llarga (no pas darrere d'unitats menors, que s'escriuen en minúscula i no duen cap signe de puntuació).

La Constitució algeriana del 1976 recull, entre d'altres, els punts següents:
a) Algèria és una República democràtica i popular, una i indivisible.
b) L'islam és la religió de l'Estat.
c) L'àrab és la llengua nacional i oficial.

Hom distingeix quatre nivells de llenguatge:

- culte
- estàndard
- col·loquial
- vulgar

Escrivim el punt final de les citacions abans de les cometes de tancament quan la citació comença en caixa alta, i fora de les cometes de tancament quan la citació comença en caixa baixa. En el primer cas, si la citació acaba amb un signe d'exclamació o d'interrogació el punt del signe ja fa la funció del punt final.

El text del programa començava de la manera següent: “Espectador d'aquesta nit: deu anys havia esperat *Primera història d'Esther* (o poca cosa menys), la seva estrena, perquè ningú no s'hi havia atrevit.”

“Els mites”, els preguntà el professor, “són religió, història o literatura?”

Sergi Peradejordi parlava de la cultura catalana “com un filtre a partir del qual es configura una part de la nostra realitat immediata i mediata”.

El regidor del districte confirmava que “la nota dominant ha estat el civisme”.

No es posa punt en els adjectius numerals cardinals precedits d'un substantiu.

l'any 1947, la pàgina 3450, ha sortit premiat el número 36246
Però: 3.450 pàgines

S'escriuen les indicacions horàries amb un punt entre l'hora i els minuts. En canvi, la durada del temps s'escriu amb l'abreviatura de l'hora entre l'hora i els minuts i sense punts.

A les 20.30 h comença l'espectacle.
El cronòmetre va registrar una marca d'1 h 9 min 96 s.

S'escriu un punt al final del comiat d'una carta que inclou un verb.

Rebeu una encaixada afectuosa.
Joaquim Camps

S'evita el punt final dels títols de capítol, fins i tot si hi ha un subtítol que apareix destacat tipogràficament.

La bona governació
Relacions entre Administració i ONG a casa nostra

Primera part
EL CANEMÀS DE LA RECERCA

3.1.3. El punt i coma

Usem una pausa intermèdia com el punt i coma per a enumeracions llargues que contenen comes. Ara bé, introduïm la darrera part de l'enumeració amb una coma si va seguida de les conjuncions *i*, *o*, *ni*.

Els canvis de majories electorals determinaren uns processos polítics ben diferenciats: el País Valencià es *blaveritzà*, és a dir, passà del PSPV-PSOE al PP; les Illes evolucionaren cap a la "valencianització" progressiva, i Catalunya derivà de l'alternança PSC-CiU al domini del PSC.

La recuperació de les llibertats democràtiques va comportar el retorn de molts artistes exiliats, que no sempre van rebre l'acollida que es mereixien després d'anys de lluita abnegada; hi ha qui no va tornar mai més, i els seus noms i la seva obra artística encara són ignorats pels seus conciutadans; d'altres difícilment veuran recopilada la seva obra, que és dispersa entre diversos museus del planeta.

Podem numerar les parts d'una enumeració. Com a primera classificació, posem xifres aràbigues en rodona i entre parèntesis. Dins d'aquesta primera enumeració, escrivim lletres en cursiva i entre parèntesis en rodona.

Per a un catalanisme unitari cal: (1) la creació d'una majoria social catalanista i (2) l'obtenció del poder per a polítiques sobiranistes. En aquest context, hi hauria tres canals per a assolir la independència: (a) la negociació bilateral amb l'Estat; (b) la desconfiguració de l'Estat des del Govern central, i (c) la confrontació democràtica i mediàtica amb l'Estat.

Escrivim un punt i coma amb un espai en blanc per separar els diferents capítols d'un mateix llibre de la Bíblia.

Mc 7,31-37; 9,9-13

3.1.4. Els dos punts

S'usen els dos punts per a introduir enumeracions, especificacions, exemples o citacions. Cal fer-ne un ús limitat, però.

El pròleg de Joaquim Rubió i Ors es proposa: reivindicar el passat literari gloriós, valorar la poesia popular, refusar la imitació de la literatura castellana i reclamar la restauració dels Jocs Florals.

L'itinerari proposat és el següent: de la Pleta a l'estret de les Coves i, des d'allà, a l'avenc de la Flauta.

Normalment, les biennals internacionals de poesia se centren en un tema, per exemple: poesia i mite.

Al final de la roda de premsa l'entrenador dels groguets va sentenciar: "Aquest any guanyarem la Lliga."

Però: A parer de l'entrenador dels groguets, "aquest any guanyarem la Lliga".

[A parer de l'entrenador dels groguets: "aquest any guanyarem la Lliga".]

S'evita la repetició dels dos punts en una mateixa frase.

Tots dos estaven impressionats per la quantitat de peces de valor que contenien les esglésies: armaris, reliquiaries, golfes... Però no tot era metall brillant; hi havia molt guix i cartró pintat i coure que era fals.

[Tots dos estaven impressionats per la quantitat de peces de valor que contenien les esglésies: armaris, reliquiaries, golfes..., però no tot era metall brillant: hi havia molt guix i cartró pintat i coure que era fals.]

En les escales dels mapes, utilitzem els dos punts sense espai a banda i banda. En canvi, sí que es posa un espai en blanc davant i darrere dels dos punts en expressar la divisió de dues magnituds.

El mapa és dissenyat a escala 1:250.000.

Però: La divisió 5.900 : 38 és igual a 155,26.

3.1.5. Els punts suspensius

Usem els punts suspensius per a representar frases inacabades de les obres literàries. En la resta d'obres, optem per l'abreviatura de l'*etcètera*. També poden reforçar un sentit irònic o una idea sobreentesa.

—Els éssers humans, abans, eren... —vacil·là, i envermellí fortament—. Bé, eren vivípars.

—Molt bé —assentí el director, en to d'aprovació.

—I quan les criatures eren decantades...

—Naixien —el corregí el director.

—Bé, doncs, aleshores... aquests eren els pares; vull dir, no les criatures, és clar, sinó els altres.

Les iniciatives de la xarxa de biblioteques, els ateneus, les associacions, les llibreries, les editorials, etc.

Accions en les quals els havien acompanyat membres de la Guàrdia Civil (que en altre temps havia estat la seva implacable enemiga...).

No s'accepta una coma davant dels punts suspensius perquè els punts ja enclouen la pausa de la coma.

FAD, CCCB, MACBA, MNAC, MHC₇...

Tots els amics de la Louki s'havien reunit al cafè Condé: en Zacharias, en Tarzan, en Jean-Michel, en Fred, l'Ali Cherif...

Escrivim sense espai en blanc les frases que comencen amb tres punts suspensius, tant si indiquen mots interromputs com si indiquen una pausa.

—La meva bossa de mà...
—Com?
—...no l'has vista pas?

Estava acabant un acudit:

—...llavors l'Eleanor es va aixecar i va dir: “Jove, esteu borratxo.” L'individu la va mirar i va dir: “Ben cert, senyora Roosevelt, ho estic.” I va afegir: “Però la diferència és, senyora Roosevelt, que demà al matí ja m'haurà passat.”

Simplement és que no m'agrada, Manuel, no m'a...grada aquest temps afegit que vivim. I menys encara mirar-me'l des de la ter...rassa d'un quinzè pis, o des d'una cadira d'invàlida quan em traus de pas...seig. Però no et preocupes, amor, que t'acom...panyaré encara una miqueta més.

3.1.6. El guió llarg

Indiquem amb un guió llarg el nom d'un autor citat immediatament abans en una bibliografia.

MOLAS, Isidre (2000). *Diccionari de partits polítics de Catalunya (segle XX)*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
— (dir.) (2002). “Actualitat del federalisme”. *Debat*, núm. 16 (setembre).

Usem el guió llarg per a incisos parentètics i diàlegs. El guió de tancament cau a final de paràgraf.

Bona part dels autors modernistes —no tots— han estat ignorats.

—No trobes que és un lloc fabulós? —insistí en Bernat—: Podríem tornar-hi l'any vinent.
—Sí, sí que ho trobo —mentí l'Aurora.

—L'arbre té una part buida, a dalt —va dir en Po—. El tronc té una obertura. Pots pujar-hi? Si jo pujo primer, em pots seguir?

—És clar que sí. Au, va —va dir, i va ajuntar les mans en forma de copa. En Po va recolzar un peu sobre els palmells de la Katsa, va fer un salt i ella va alçar-lo tan amunt com va poder. Llavors la Katsa va enfilars'hi darrere seu. —No et repengis en aquesta branca —va cridar-li en Po des de dalt—. Ni en aquesta: amb un cop d'aire es trencaria. —Va imitar els moviments d'en Po; ell s'enfilava i ella el seguia.

La tasca de l'ensenyament en privat del català i el seu ús en uns moments favorables (havia crescut la girada de la gent d'església, l'aroma —en singular— de Montserrat, alguns rectors i els vicaris joves) no era ben vista, però no destorbava les aigües manses d'aquell port on havia anat a raure l'esperit de tot un sector de Catalunya —aleshores decidí per tirar endavant.

En un diàleg, indiquem entre comes o parèntesis els incisos dins de les intervencions del narrador (però mai entre guions parentètics).

—Ei! —vaig dir després d'haver fet la meva remenadissa, mentre m'escalfava per darrera vegada en el racó de l'escalfapanxes, abans no m'enviessin al llit—: què eren, Joe, aquelles grans canonades?

—Ah! —digué Joe—, un altre forçat a la serena.

—Què li semblaria venir a dinar diumenge vinent? —va dir l'April—. Si li va bé.

—Diumenge vinent? No estic segura si... —Sabia que havia d'estar contenta, perquè havia anat a visitar-la per això (però l'única cosa que volia fer era anar-se'n d'allà i tornar a casa)—. Molt bé, d'acord.

3.1.7. El guió mitjà

Enllacem amb un guió els sintagmes relacionats de manera esquemàtica.

acord nord-americà – palestí
 Rambla de Catalunya – carrer de la Diputació
 setembre del 1990 – gener del 1991
 Però: setembre-desembre del 1990

També l'usem per a indicar la temperatura, i la subtracció de les operacions matemàtiques.

−10,5 °C
 35 − 5 = 30

Escrivim el guió després de l'any d'inici de redacció d'una obra inacabada.

MARTORELL, Enric (dir.) (2006–). *Diccionari d'arquitectura dels Països Catalans*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona.

Emprem el guió per a indicar, en una taula, que una dada és inexistent.

	Abstencionistes diferencials		
	Panel 1	Panel 2	Panel 3
CiU	7	5	6
PSC	6	9	11
PP	2	2	2
ERC	3	2	3
Altres	2	0	1
No ho sap	8	8	—
No votarà	4	6	9

3.1.8. El guió curt o guionet

S'escriu el guió curt o guionet entre un prefix i una sigla, o bé entre un prefix i un nom propi.

anti-PHN, ex-Iugoslàvia

Escrivim el guionet en la unió de símbols i xifres, en les dates i en els usos metalingüístics que representen parts de mots.

N-II, AP-7, C-35, BV-1202
2-2-1963, abril-juny del 2001, 1950-60
la desinència *-ava*

Evitem marcar les relacions entre mots amb el guionet.

Amb aquest acord, podrien millorar les relacions entre el Govern espanyol i la Generalitat.
[Amb aquest acord, podrien millorar les relacions Govern espanyol-Generalitat.]
Quedem a dos quarts de vuit a la cantonada de Diputació amb Enric Granados.
[Quedem a dos quarts de vuit a Diputació-Enric Granados.]

No es parteixen els hiats a final de ratlla.

ae-roport [~~a~~-e-roport]
famí-lia [~~famí-l~~-~~i~~-~~a~~]

No se separen a final de ratlla les grafies de mots estrangers que representen un únic so, com ara *sch* (de l'alemany), *ph* (del llatí, francès, anglès, alemany), *sh* (de l'anglès i occità), *sc + e*, *i* (de l'italià) i *th* (del francès i anglès).

biographi-sche, nym-pharum, élé-phant, atmos-pheric, al-phabetisch,
Wa-shing-ton, créi-sheer, cono-scenza, ludo-thèque, clo-theshorse

Utilitzem un guionet per a citar els versets d'un capítol d'un llibre de la Bíblia.

Mt 17,24-27 (versets 24, 25, 26 i 27)

S'escriuen amb guionet alguns nombres cardinals, fora del cas que expressin una dada imprecisa.

La Joana té vint-i-tres anys.
Però: La Joana deu tenir vint i pocs anys.

3.1.9. Els parèntesis

Utilitzem guions parentètics o comes per a indicar els incisos dins dels parèntesis (no pas parèntesis ni claudàtors).

Les darreres tendències postulen la retrobada d'un sentiment tràgic contemporani, al qual es pot arribar mitjançant la fragmentació, la dissolució del subjecte o la difícil restitució de la falla

(tècniques posades al servei d'un nou “teatre de la catàstrofe”, que, entre altres coses, nega explícitament “la necessitat de comprensió” —Barker, 1997—).

Eduard Márquez ha publicat dues novel·les breus (*El silenci dels arbres*, 2003, i *La decisió de Brandes*, 2006).

Es posa el punt final d'una oració entre parèntesis abans del parèntesi de tancament.

Avui l'apassionant Huckleberry Finn arriba als estudiants amb un inevitable tuf de naftalina. (Dispensin la irreverència: freqüentar els ambients desinhibits del jovent m'ha encomanat la seva insolència.)

Marquem els incisos segons un ordre de gradació que, de més a menys allunyats del text, comença amb els parèntesis, els guions parentètics i les comes. Els parèntesis enclouen un incís més allunyat del referent que no pas els guions o les comes.

Cap dels *ismes* —l'utilitarisme, l'estoïcisme, l'existencialisme, el racionalisme, etc.— no s'escapa de la seva crítica despietada.

L'extensió de les tecnologies ens porta a dissociar contingut i suport. N'és un cas evident la música (en què l'intercanvi de cançons —per exemple, en forma de fitxers mp3— esmicola el que havia estat la unitat central de difusió de la música, el disc), i res no indica que no hagi d'anar d'aquesta manera en el cas de l'assaig literari.

Evitem l'ús de parèntesis entre subjecte i verb. Podem recórrer a les comes per fer aquesta mena d'incisos.

Em salvaven la tímidesa i la reserva (de paraula, sempre he estat molt reservat).
[La tímidesa i la reserva (de paraula, sempre he estat molt reservat) em salvaven.]

A mi em sortia la feina per les orelles (entre altres coses per la preparació del concurs fotogràfic) i els dies se'ns feien llargs, d'una incomprendible manca de sentit.
[Malgrat la feina (que a mi em sortia per les orelles, entre altres coses per la preparació del concurs fotogràfic) els dies se'ns feien llargs, d'una incomprendible manca de sentit.]

Evitem l'acumulació de parèntesis, que pot fer perdre el fil de la lectura.

Llavors jo portava diverses vegades cada setmana a l'Espriu una o dues pàgines impreses del seu llibre, que d'altra banda era molt breu, i que s'imprimien als vespres quan ja no hi havia treballadors a la Gràfica Catalana. Aquesta impremta, situada al carrer del Doctor Dou, molt a prop del carrer del Carme, ens va fer altres serveis.
[Llavors jo portava diverses vegades cada setmana a l'Espriu una o dues pàgines impreses del seu llibre, que d'altra banda era molt breu, i que s'imprimien als vespres (quan ja no hi havia treballadors) a la impremta Gràfica Catalana (que ens va fer altres serveis) situada al carrer del Doctor Dou, molt a prop del carrer del Carme.]

En Joan Fuster, membre del jurat dels Jocs Florals juntament amb Ferran Soldevila —que era el president—, Josep M. Llompart, Rafael Tasis i jo mateix, va comentar a la meua dona a cau d'orella que el president dels Jocs galantejava la senyora Gassol; el president era el general Catardi, un alguerès d'origen italià d'una gran presència, ja passat d'anys.
[En Joan Fuster, membre del jurat dels Jocs Florals (juntament amb Ferran Soldevila, que era el president, Josep M. Llompart, Rafael Tasis i jo mateix), va comentar a la meua dona a cau d'orella que el general Catardi (el president dels Jocs, un alguerès d'origen italià d'una gran presència, ja passat d'anys) galantejava la senyora Gassol.]

3.1.10. Els claudàtors

Es tanca entre claudàtors la informació que aporta el citador d'una frase.

“Potser l'olotí Esteve Junceda ha tingut una mica més de sort. [Amb tot] la seva obra pictòrica no ha aconseguit prou ressò.”

Representem el text elidit amb tres punts suspensius tancats entre claudàtors. En cas de dubte, posem el punt i seguit després del claudàtor.

“A setze anys Johann W. Goethe va entrar a la Universitat de Leipzig, en què l'eufòria de l'ambient estudiantil el va dur a ocupar-se més de la vida social que no pas dels estudis. L'estiu del 1768 va haver de tornar a Frankfurt [...]. El seu pare era un home enèrgic, amargat i autoritari, i l'obligà a canviar d'universitat per acabar els estudis de dret.”

S'escriu el mot *sic* en cursiva per indicar que hem reproduït literalment un mot contradictori o erroni. Es tanca entre parèntesis rodons (*sic*) quan apareix en el text de l'autor que escriu l'article; en canvi, es tanca entre claudàtors rodons [*sic*] quan s'inclou en una citació d'un autor diferent del que signa l'article.

Els pares m'havien fet entrar al col·legi. No pas per la porta que hi havia a tres metres del carreró on vivíem, on deia Asilo (*sic*), sinó per la porta principal, al carrer de les Carolines, sota l'epígraf Colegio.

“No us estranyi que us envii la novel·la al despatx. He perdut la vostra adreça personal. Recordo el carrer però no recordo el número o no vull riscar [*sic*] que el carter sigui talòs i que la novel·la torni cap a Ginebra abans que l'hàgiu llegida.”

Usem els claudàtors per a donar informació complementària en les referències bibliogràfiques i els peus de fotografia.

RIERA, Núria (2009). *Les arts gràfiques a Catalunya*. Barcelona: Gremi d'Indústries Gràfiques de Catalunya. [En curs de publicació.]

GIMBERT, Assumpció (2008). *El retaule de l'Església de Santa Maria de la Geltrú*. [Document inèdit.]

Foto de família dels actors de la companyia. [Reproducció de la fotografia publicada a *Els llocs de la memòria*, de Josep Balcells, Barcelona: Arlequí, 2007.]

S'escriuen entre claudàtors els sons i la transcripció del sistema fonètic.

els sons [p], [t] i [k]
la pronúncia d'FBI es transcriu [efəβei]

3.1.11. Els signes d'interrogació i d'admiració

Escrivim només els signes d'interrogació i d'exclamació de tancament. Només els acceptem excepcionalment.

Aquella nit no podia apartar la mirada d'aquella façana monumental i de l'escalinata de pedra de l'entrada. Què pensarien si sabessin que gairebé cada dia pujava aquelles escales i que era un alumne de l'Escola Superior de Mines? Què representava per a l'Adamov, en Larronde o en Maurice Raphaël l'Escola de Mines? No res, segur.

Què hauria passat si, amb la immensa popularitat de la seva obra narrativa i teatral, Josep M. Folch i Torres no s'hagués quadrat davant la disciplina lingüística, com un combatent al mot d'ordre?

Admetem un màxim de tres signes d'interrogació o exclamació en les obres literàries, però no pas en la resta, en què només en posem un. El signe d'interrogació i el d'exclamació junts solen expressar sorpresa o incredulitat.

—És tan lleig, el Miquel!
—És lleig i cregut!!!
—Què dius, ara!?

HOME JOVE: Perdó. Un moment.

DONA JOVE: Per què m'interromps!? Sempre m'interromps quan començo a... a construir un... un discurs coherent que sobrepassi els... els monosíl·labs que tant caracteritzen les nostres converses quotidianes! Sembles la meva mare, i si vaig marxar de casa meva no va ser precisament per anar a viure amb un altre igual que ella, o pitjor i tot!!! Ni perdó ni un moment!!! Estava parlant jo i seré jo qui continuaré parlant!!! A veure si ja comencem a canviar les coses en aquesta casa de merda, almenys en aquesta!

Emprem el signe d'interrogació de tancament per a indicar, en una taula, que una dada és incerta.

Magrib	Capital o ciutat més gran	Població capital 10⁶ h. (1995)
<i>Algèria</i>	Alger	3,70
<i>Líbia</i>	Trípoli	3,27
<i>Marroc</i>	Casablanca	3,27
<i>Mauritània</i>	Nouakchott	?
<i>Tunísia</i>	Tunis	2,04

3.1.12. Les cometes

Usem les cometes altes en les obres de referència i els llibres de text i les cometes baixes en les obres literàries. D'acord amb la jerarquia, dins de les cometes altes (“ ”) fem les cometes baixes (« »), i dins de les cometes baixes, les cometes simples (‘ ’).

En la carta de Pompeu Fabra s'evidencia que Josep Queralt es delia per reprendre l'editorial: “[En la vostra carta] Em dèieu també com frisàveu per la prompta resurrecció de la col·lecció «A Tot Vent».”

S'empren les cometes de tancament a l'inici d'un paràgraf per a indicar que la intervenció correspon al mateix personatge. Aquestes cometes no tanquen al final.

—No us contaré pas la meua vida per peces menudes, com en una cançó o bé en una història de les que hi ha als llibres —va començar—. Us la diré curta i amatent, i us la posaré tot seguit en una bocada d'anglès.

”De totes n’he passades, si fa no fa, llevat de la força. He estat més tancat amb pany i clau que no pas una urna per al te, d’argent massís. He estat carretejat ací i carretejat allí, i bandejat d’aqueixa ciutat, i bandejat d’aquella altra, i estacat al cep i fuetejat i turmentat i trasbalsat.

”Tinc tanta d’idea d’on vaig néixer, pel cap alt, com vós mateix. Em vaig adonar que era al món, per primer cop, a Essex, robant pastanagues per viure. Algú m’havia plantat, un home, un estanyapaelles; i se n’havia emportat el foc i m’havia deixat en la gelor.

Parlava d’una manera tota manyaga i era un trumfo en els estils de la gent mudada. I altrament era ben plantat.

Escrivim les citacions en català i en llengües estrangeres entre cometes, fora de les que apareixen en un paràgraf a part, sagnades, amb una blanca per damunt i una per sota, i un cos més petit. Per a l’ús del punt en les citacions, vegeu l’apartat 2.1.2.

L’editor Jason Epstein recorda que, abans dels vuitanta, en el mapa editorial nord-americà “fins i tot els editors més importants depenien dels fons dels seus catàlegs i consideraven els *best-sellers* com a «accidents afortunats».

Al replà, ens va mirar llargament a l’un i a l’altra. Després em va recitar: “*Le ciel est comme la tente déchirée d’un cirque pauvre.*”

A propòsit de la dinàmica que va crear el teatre privat, un crític de teatre feia la valoració següent:

En aquest país l’empresa privada tradicional ha determinat propostes escèniques en què més aviat es ven una “marca de companyia” (diguem-ne Joglars, Comediants, Dagoll Dagom, La Fura dels Baus, etc.) que no pas un espectacle concret.

Usem les cometes per a les referències de parts d’una obra, articles, ponències, conferències, taules rodones, exposicions, lemes, eslògans i campanyes, i poemes i cançons quan van acompanyats del títol del recull en què s’inclouen. També usem les cometes per a marcar els títols citats dins d’un altre títol.

BATLLE I JORDÀ, Carles (2002). “La nouvelle écriture dramatique en Catalogne: de la poétique de la soustraction à la littérisation de l’expérience”. *Études Théâtrales*, núm. 24-25 (2002), pàg. 134-142.

Joan Manuel Serrat va popularitzar el poema “Res no és mesquí”, de Joan Salvat-Papasseit, publicat a *L’irradiador del port i les gavines*.

La ponència “El tractament de la música en els mitjans de comunicació” es va incloure en el volum *II Jornades de Música (Educació Infantil, Primària i Secundària)*.

Pilar Parcerisas va recomanar vivament l’exposició “L’exaltació del llibre al vuitcents”.

Aproximació a “Visions & cants”, de Joan Maragall

Remarquem amb cometes els dobles sentits o la ironia. En els casos en què l’ús figurat recaigui en un estrangerisme no adaptat al català, mantindrem les cometes i ens estalviarem la cursiva per no carregar tipogràficament el text.

Una generació diguem-ne “jove” de crítics.

Eren tan “alternatius” que accedien a totes les ajudes públiques.

S'ha abusat de termes buits com “postmodernitat”, “simulacre”, “espectacle”, “posthumà”, “post-ready-made”, “micropolítica”.

Emprem les cometes simples per a descriure el significat d'un mot.

La paraula “meravella” prové del llatí *mirabilia* ('coses admirables').
La traducció literal del grec *enthousiasmos* és 'ésser posseït pel déu'.

Marquem amb cometes simples i rodona la traducció de títols d'obres artístiques.

Be happy ('Sigues feliç')
Aveux et anathèmes ('Confessions i anatemes')

3.1.13. La barra inclinada

Utilitzem la barra inclinada per a indicar una alternança, en algunes abreviatures i per a delimitar els fonemes. Deixem un espai en blanc davant i darrere de la barra si enllaça dos mots diferents.

Amics/gues,
Va presentar la conferència “Ciència teòrica / ciència aplicada”.
PUIG, Joaquim (2003). *L'arquitectura de la plana de Lleida*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs / Pagès Editors.

a/ ('a l'atenció de'), c/c ('compte corrent')
els fonemes /b/, /d/ i /g/

Evitem l'ús de la barra inclinada per a unir les conjuncions *i* i *o* que expressen una suma o una alternativa.

Voldria fer algun curs de ioga o de dansa, o de totes dues coses, el proper semestre.
[Voldria fer algun curs de ioga ~~i~~ dansa el proper semestre.]

3.1.14. La pleca

Utilitzem la pleca [[]] per a indicar el canvi de vers d'un poema citat a ratlla seguida.

Va començar a recitar Ausiàs March: “Així com cell qui en lo somni·s delita | e son delit de foll pensament no ve, | ne pren a mi, que·l temps passat me té | l'imaginar, que altre bé no hi habita.”

S'empra la pleca per a separar les accepcions d'entrades lexicogràfiques, i la doble pleca [[]], per a les subaccepcions.

magnificència *f* Qualitat de magnífic. | Liberalitat plena de grandesa.

esclatar [asklɔtá] *v intr* (una bomba, un explosiu) exploder. | (un globus, un pneumàtic) éclater. || (un xàfec, una tempesta) éclater. || (la llum) brillar.

3.1.15. L'espai en blanc

Deixem un espai en blanc entre una xifra i un signe (fora dels percentatges, i també del dòlar i la lliura, que s'escriuen davant la xifra i sense espai). No deixem espai en blanc entre les inicials d'un nom compost.

25 °C, 1.250 €
80 × 30 : 20 = 120

Però: el 76%, el 100%
\$350, £55
J.V. Foix, J.M. Castellet, L.M.ª Anson

3.2. MAJÚSCULES I MINÚSCULES

3.2.1. Noms de persona

S'escriuen en majúscula inicial les partícules que acompanyen un cognom (*De, Di, Ibn, Al, Von...*) i que tenen el nom omès. Si van precedides del nom, cal tenir en compte la llengua d'origen.

D'Ors / Ors, De Chirico, Al-Din Mohamed, El Hachmi, Ibn Malik, D'Annunzio
Eugeni d'Ors, Alà al-Din Mohamed, Najat el Hachmi, Tarif ibn Malik
Però: Gabriele D'Annunzio, Paul Van Ostajén, Mazo De la Roche

S'escriuen en majúscula inicial totes les paraules d'un sobrenom o pseudònim, fora de les preposicions i els articles.

Alfons X el Savi, el Führer, Simón Bolívar dit *el Libertador*
Josu Ternera, José Antonio Urrutikoetxea

Escrivim en minúscula inicial els càrrecs oficials i les formes de tractament catalanes no abreujades.

la ministra de Cultura, el papa Joan Pau XXIII, el senyor Bassols
Però: Don Bartolomé Godó, Madame du Châtelet, Sir Sean Connery, Sr. Bassols, Sa Majestat

S'escriuen en majúscula inicial els noms de les dinasties, excepte quan són formats per un substantiu plural o un adjectiu singular.

els Capet, els Hohenstaufen
Però: els omeies, dinastia fatimita

S'escriuen en minúscula inicial les paraules *sant* i *santa*, excepte en el cas de *Santa Maria* (la Mare de Déu) i quan aquests mots formen part del nom d'una festivitat, topònim o monument.

sant Andreu, santa Magdalena

Però: el llibre i la rosa de Sant Jordi, el monestir de Sant Pere de Rodes

3.2.2. Noms de lloc

Escrivim en majúscula inicial el nom i l'adjectiu de les demarcacions geopolítiques, administratives o històriques, però escrivim els adjectius en minúscula si designen demarcacions geogràfiques.

Amèrica Llatina, Catalunya Nova, Creixent Fèrtil, Europa de l'Est, bloc de l'Est, Marca Hispànica, països del Nord, Nou Món, Pròxim Orient, Occident, Orient Llunyà, Terra Santa, Tercer Món

Però: Àfrica oriental, Àsia central, Europa occidental, Europa oriental, conquesta de l'Oest americà, el Sud-est asiàtic

Escrivim en majúscula els termes genèrics dels regnes i en minúscula els dels imperis.

Corona d'Aragó, Corona Espanyola, Regne d'Angkor, Regne de Nàpols

imperi Austrohongarès, imperi Bizantí, imperi Neobabiloni, imperi Otomà, imperi Romà

Però: corona catalanoaragonesa, Alt Imperi, Baix Imperi, Imperi Romà d'Occident, Imperi Romà d'Orient, Sacre Imperi Romanogermànic, Segon Imperi

S'escriuen en minúscula inicial els termes genèrics dels accidents i llocs geogràfics, sempre que no formin part del nom oficial.

cap de Creus, delta de l'Ebre, delta del Nil, estret de les Aigües, illes Medes, llac de Sant Maurici, mar Egea, mar Mediterrània, oceà Atlàntic, península Ibèrica, península del Sinaí, pic de l'Àliga, plana de Vic, platja de ses Figueretes, pol sud, ports de Morella, riu Sec, tossa d'Espinau, vall de Camprodon

Però: el Delta [coreferent], el Parc Natural del Delta de l'Ebre, la Depressió Prelitoral, les Illes Balears, la Península [coreferent], el Port de la Selva, la Selva Negra, la Vall de Boí

S'escriuen en minúscula els topònims esmentats en forma de perífrasi.

el cap i casal [de Catalunya] [Barcelona]

la ciutat de la llum [París], el país del sol naixent [el Japó], el vell continent [Europa]

Però: la Gran Poma [Nova York], la Tasseta de Plata [Cadis], la Ciutat Comtal [Barcelona]

En els mapes generals, escrivim en majúscula les capitals de província; en majúscules i cursiva les províncies, i en majúscula i negreta els estats i les comunitats autònomes i les seves capitals.

GIRONA, CASTELLÓ DE LA PLANA

GIRONA, CASTELLÓ DE LA PLANA

FRANÇA, XILE

BALEARS, GALÍCIA

SEVILLA, CEUTA

S'escriu en minúscula inicial el genèric dels carrers, places i altres vies urbanes, fora dels casos en què el genèric s'hagi fossilitzat.

autovia de Castelldefels, avinguda Diagonal, barri del Raval, can Renau, carrer Ample, carrer 54, carrer de Sant Marc, carretera de les Aigües, passeig de Sant Joan, pla de Palau, plaça Major, plaça de la República, rambla de Catalunya, ronda de Sant Pere, travessera de Gràcia
 Però: el Barri Gòtic [de Barcelona], Casa Milà, Can Fargues, la Gran Via de les Corts Catalanes, el Portal de l'Àngel, la Rambla, la Riera de Sant Miquel, la Ronda, la Via Augusta

S'escriuen en majúscula els astres, els planetes, les constel·lacions i les estrelles.

Lluna, Óssa Major, Sol, Terra, Univers, Via Làctia

3.2.3. Títols d'obres

S'escriuen en majúscula absoluta els títols d'obres. Els títols en anglès mantenen la majúscula en totes les paraules, excepte en els articles i les preposicions, i els títols en alemany, la mantenen en els substantius.

Diccionari general de la llengua catalana (DIEC), Història universal de l'art, Illusions perdudes
 Però: *The Taming of the Shrew, Der Zug war pünktlich*

S'escriuen en majúscula els noms de publicacions periòdiques i col·leccions, excepte els articles i les preposicions que en formen part.

En Patufet, L'Espill, Serra d'Or
 "Els Grumets de la Galera", "Les Millors Obres de la Literatura Universal"

3.2.4. Noms d'institucions i entitats

S'escriuen en majúscula els noms d'institucions i entitats. Els plurals dels genèrics sempre s'escriuen en minúscules.

Caserna Lenin, [dispositiu de l']Ertzantza, Universidad Complutense de Madrid, Universitat de Berkeley, Universitat de Mallorca
 Administració [basca], Ajuntament [sitgetà], Assemblée Nacional [francesa], Comunitat Valenciana, Corts, Corts Generals, Corts Espanyoles, Departaments [de Justícia i d'Educació], Església [catòlica], Estat [francès], Exèrcit [de l'Aire], Govern [Azaña], Guàrdia Civil, [delegació d']Hisenda, Inquisició, Parlament de Catalunya, Poder Judicial
 Però: ajuntaments [de l'àrea metropolitana], una comunitat autònoma, un cop d'estat, un diputat a corts, esglésies [catòlica i anglicana], estat nació, [allistar-se a] l'exèrcit

S'escriuen en minúscula els apel·latius que designen noms d'institucions o entitats.

consistori olotí, executiu espanyol, monarquia hispànica

S'escriuen en minúscula les designacions genèriques de les dependències d'edificis, fora dels casos en què denominen una estança singular.

amfiteatre, rectorat, sala de reunions
 Però: Aulari Josep Carner, Paranimf, Sala de Graus, Saló de Cent

Escrivim en minúscula el terme genèric i la categoria d'un guardó. Escriu aquest genèric en majúscula quan no es pot ometre i quan va acompanyat d'un adjectiu.

Globus d'Or a la millor actriu de repartiment, [premi] Cervantes, [premi] Goncourt, [premi] Goya al millor director, [premi] Nobel de la pau, Palma d'Or, [premi] Príncep de Asturias, [premi] Sant Jordi
 Però: Premi Internacional Catalunya, Premi Nacional de dansa, Premio Nacional de literatura, Premio Nacional de las Letras de Mèxic, Premi de la Crítica "Serra d'Or", Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

Escrivim en majúscula les creus i medalles, però no pas la categoria definida en els "mèrits" ni les medalles esportives.

Creu del mèrit civil, Creu de l'orde civil d'Alfons X el Savi, Creu de Sant Jordi, Gran Creu del mèrit militar
 Medalla d'Or de la Ciutat de Barcelona al mèrit esportiu, Medalla d'Or de la Generalitat, Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic, Medalla d'Or del mèrit en les belles arts cavaller de la Legió d'Honor, cavaller de l'Orde de les Arts i les Lletres, Ciutat Pubilla, Fill Predilecte
 Però: doctor *honoris causa*, englantina, flor natural, viola, medalla d'or en javelina

3.2.5. Esdeveniments històrics i culturals i períodes

Escrivim en minúscula els moviments i estils artístics, espirituals, ideològics o culturals.

avantguardes, barroc (estil), classicisme, cubisme, darwinisme, impressionisme, luteranisme, nacionalsocialisme, neoclassicisme, racionalisme, rococó, segle de les llums, surrealisme
 Però: Barroc (època), Contrareforma, Generació del 98, Humanisme, Il·lustració, Modernisme, Noucentisme, Renaixement, Renaixença, Romanticisme

Escrivim en majúscula els fets històrics singulars.

Antic Règim, Bienni Negre, Cisma d'Occident, Dècada Moderada, Període Especial [de Cuba], Reconquesta, Restauració, Tercer Reich, Transició [espanyola], Primavera de Praga [Segona] República [Espanyola]

Escrivim en majúscula les eres i els períodes estratigràfics.

Paleozoic (o era primària), Mesozoic (o era secundària)
 Cambrià, Juràssic, Terciari

Escrivim en minúscula els períodes històrics.

antiguitat, baixa edat mitjana, edat de pedra, edat mitjana, neolític

S'escriu en minúscula el genèric de les guerres, avalots, revoltes i batalles, i en majúscula els noms que les designen. També s'escriuen en minúscules el conjunt de guerres.

guerra de Cuba, guerra de l'Opi, guerra de Secessió, guerra de Successió d'Àustria, guerra de Successió [espanyola], guerra de la Independència nord-americana, guerra de les Dues Roses, guerra del Francès, guerra del 1914, guerra dels Cent Anys, guerra dels Dos Peres, guerra dels

Segadors, guerra dels Sis Dies, guerra Francoprussiana, guerres dels Remences, primera guerra Carlina, primera guerra Púnica, guerres càntabres, guerres carlines, guerres celtibèriques, guerres lusitanes, guerres púniques, avalot de les Quintes, batalla de Las Navas de Tolosa, fets de Maig [de 1937], revolta dels Barretines

Però: Gran Guerra, primera Guerra Civil Castellana, Guerra [Civil Espanyola], Primera Guerra Mundial, Segona Guerra Mundial, Corpus de Sang, Sis d'Octubre

S'escriuen en majúscula les revolucions.

Revolució de Setembre del 1868, Revolució dels Clavells, Revolució Francesa, Revolució Industrial, Sexenni Revolucionari

Escrivim en minúscula els noms genèrics dels acords, tractats, cimeres i concilis.

edicte de Milà, tractat de Versalles
 pactes de la Moncloa, pau de Westfàlia
 concordat de Worms, convenció de Ginebra
 cimera del G-20, concili II del Vaticà
 Però: Declaració de Drets [anglesa], Declaració Universal dels Drets Humans

S'escriuen en majúscula les festivitats i tradicions.

Cap d'Any, Carnaval, Diada Nacional de Catalunya, Diumenge de Rams, Onze de Setembre, Pasqua, Patum de Berga, Tots Sants, Tres Tombs
 Però: l'ou com balla, els *sanfermines*

S'escriuen en minúscula els balls, les festes, els aplecs, les processons i els mercats.

el ball de gitanes, la processó de torxes
 Però: mercat de Calaf, festa de la Rosa

3.2.6. Altres casos

S'escriu en majúscula absoluta el nom oficial de les lleis, decrets, reials decrets i projectes.

Decret 159/1999, de 15 de juny, de regulació del Consell de Bombers Voluntaris de la Generalitat de Catalunya; Llei d'estrangeria; Llei orgànica del dret a l'educació; Llei de residus; Memorial de Greuges; Reial Decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny; Resolució de 9 de gener de 2009 de la directora de l'Agència Valenciana de Foment i Garantia Agrària; Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 21 de març de 1991
 Carta Municipal de Barcelona, Carta Social Europea, Codi Penal, Constitució [espanyola], Estatut [de Catalunya] del 1932, Estatut [d'Autonomia] [de Catalunya]
 Però: decrets de Nova Planta, Llei de Contractes de Conreu

S'escriuen en minúscules els noms d'impostos.

impost sobre béns immobles (IBI), impost sobre el valor afegit (IVA), impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF)

S'escriuen en majúscula inicial els noms de personatges de ficció o mítics.

l'Astèrix, la Blancaneu, en Milú, el Soldadet de Plom

S'escriuen en majúscula els noms de mitjans de transport.

l'aeronau Airbus A-380, el coet Cosmos-3M, la goleta Maria Assumpta

S'escriuen en majúscula els noms de divinitats i altres elements de la cultura religiosa,

*Bon Pastor, [Regne de] Déu, Esperit Sant, Ra
Evangeli segons sant Mateu
Però: avemaria, eucaristia, marededéu (una imatge)*

S'escriuen en majúscula el nom de les competicions esportives, i en minúscula el nom de l'esport.

la Copa del Rei de futbol, el Grand Slam d'esquí, el Màsters de tennis

S'escriuen en majúscula les categories esportives.

la Divisió d'Honor, la Lliga Femenina, la Segona Divisió B

S'escriuen en minúscula els pobles i les cultures, excepte si consten d'un nom propi.

*accadis, almohades, assiris, australopitecs, babilonis, bàrbars, francs, saxons, templers
cultura dels camps d'urnes, cultura micènica, cultura dels mochica, cultura nuràghica, cultura dels talaiots (o talaiòtica), cultura del vil·lanovià
Però: cultura del Chancay, cultura d'El Argar, cultura d'Erlitou, cultura del Nazca, home de Neandertal*

En els llibres de text, escrivim en majúscula absoluta les assignatures i els estudis, però no pas les matèries.

*els estudis de Ciències socials i Biologia
l'avaluació de Llengua i literatura catalanes
màster en Gestió ambiental, qualitat i auditoria
Però: les classes de dret, entendre les matemàtiques*

En els llibres de text, escrivim en minúscula els cicles i les etapes d'estudis.

*cicle inicial, cicle mitjà, cicle superior
educació infantil, educació secundària obligatòria, batxillerat, formació professional*

Escrivim en minúscula el nom genèric dels cursos, seminaris, tallers i conferències.

curs de Llenguatge Administratiu, màster de Gestió i Administració, seminari Dona i Literatura

S'escriuen en majúscula els productes i les denominacions d'origen, però no pas els genèrics.

Treballa a la Coca-cola.

Han promocionat la Ruta del Xató.
Però: una coca-cola, enciam amb xató

Escriuim en minúscula absoluta els canals de comunicació.

telèfon, televisió, internet

S'escriuen en majúscula els noms i adjectius que denominen els esdeveniments civicoculturals.

Festival Internacional de Teatre Temporada Alta
Setmana del Llibre en Català
Dia Internacional contra la Violència de la Dona
Any de la Ciència

3.3. TIPUS DE LLETRA

3.3.1. Rodona

S'escriuen en rodona els casos següents:

- Textos sagrats, excepte els llibres dins la Bíblia.

l'Alcorà, la Bíblia, el Talmud
el Nou Testament, les Sagrades Escripures
Però: *Pentateuc*, *Levític*

- Pàgines web.

www.enciclopedia.cat, www.ub.edu, www.vilaweb.cat

- Lleis i documents oficials.

l'Estatut, la Constitució
Llei de residus, Projecte de llei del Consell de les Arts, Proposició no de llei a favor del programari lliure, Proposta de resolució sobre els drets lingüístics

- Parts d'una obra i articles entre cometes. També s'indiquen en rodona entre cometes els poemes i les cançons que pertanyen a una obra esmentada.

el capítol "La febre de la creació" inclòs en la biografia
l'article "Les fosses de la guerra civil" de la revista *El Contemporani*
el poema "Posseït" del ferratià *Les dones i els dies*
"L'estaca" va ser inclosa en el recopilatori *Ara, 25 anys en directe*

- Sobrenoms de reis, emperadors, papes i sants.

Pere III el Cerimoniós, Teodosi I el Gran, Joan XXIII el Bo, Gregori I el Gran

- Sobrenoms, malnoms, pseudònims o noms artístics que no acompanyen l'autònim.

Azorín, el Che, el Noi del Sucre

- Noms propis (marques registrades, models de vehicles, productes comercials, organismes, empreses, entitats), tant en català com en llengües estrangeres.

Explorer, Word, Peugeot 205, Nestlé, Institut de Tecnologia de Massachusetts

- Conferències i congressos. Les ponències, taules rodones, exposicions, campanyes, lemes, eslògans i gires van, a més, entre cometes.

*la Cimera Mundial de les Regions sobre el Canvi Climàtic
el Congrés Internacional de Filosofia celebrat a Frankfurt
la ponència "Traducció catalana i exili" presentada a Mèxic
la taula rodona "La justícia comença a parlar català?"
la mostra "La melancolia a Occident" organitzada pel Petit Palais
la campanya de l'Ajuntament "Visc(a) Barcelona"
la gira d'Els Pets "Giragost"
Però: Exposició Universal, Biennal de Venècia, Documenta de Kassel*

- Abreviatures, sigles i símbols.

facsim. (facsimil), DIGEC, Pb (plom)

3.3.2. Cursiva

S'escriuen en cursiva els casos següents:

- Títols d'obres artístiques, himnes, publicacions periòdiques, programes de ràdio i televisió. També s'indiquen en cursiva els poemes i les cançons si no s'esmenta l'obra a què pertanyen.

*Aproximació a "Nabí" de Josep Carner, Teatre complet
Desconsol, de Josep Llimona
Variacions Goldberg, de J.S. Bach, la Tercera simfonia de Beethoven
La Internacional, La Marsellesa, El cant de la senyera
Mirador, Cavall Fort, New York Times
Persones humanes, Gol a gol, El matí de Catalunya Ràdio
l'oda La Pàtria, l'èxit de L'estaca*

- Llibres sagrats dins la Bíblia.

Pentateuc, Levític
Però: la Bíblia

- Pseudònims, àlies, sobrenoms o noms artístics que van precedits del nom real, però no en el cas de sants, papes i reis.

*Josep Martínez i Ruiz, Azorín
Ernesto Che Guevara*

Salvador Seguí, *el Noi del Sucre*
 Però: Basili el Gran, Pere III el Cerimoniós

- Manlleus no catalanitzats, mots d'argot, llatinismes i neologismes.

flashback, loft, tout court
carinyo, culebrón, tonto
de facto, grosso modo
foyer, overbooking

- Mots clau i mots en sentit metalingüístic.

el *diàleg* serà decisiu per a desencallar les negociacions
 en alguns ètims la lletra *p* ha derivat en la lletra *b*
 la sintonia entre els dos partits majoritaris ha donat lloc a l'anomenada *sociovergència*

- Noms de trens, vaixells i aeronaus.

el transatlàntic *Titanic*, el tren *Orient Express*

- Noms científics de gèneres i espècies d'animals (inclosos els homínids) i vegetals. El gènere va en caixa alta i l'espècie en caixa baixa. No s'hi posa l'article al davant, fora dels casos d'homínids esmentats en textos divulgatius.

Alopex lagopus (guineu polar), *Homo habilis*, *Merops apiaster* (abellerol), *Quercus ilex* (alzina)

- Citacions en llengües estrangeres.

Després havia somrigut i havia mormolat, acostant-se a nosaltres: "*Compagnons des mauvais jours, je vous souhaite une bonne nuit.*"

- Lletres de les enumeracions (no pas els parèntesis).

El creador actual s'enfronta a un magma sonor des d'una triple perspectiva:
 a) Històrica, amb l'assimilació de cinc-cents anys d'etapes musicals.
 b) Geogràfica, amb el contacte directe i igualitari amb altres cultures a través dels mitjans de comunicació de massa.
 c) Tecnològica, amb els nous recursos instrumentals i acústics de la nova era digital.

- Acotacions d'obres de teatre o guions.

ESCENA V

La ROSER es queda un instant pensadora amb el que li ha dit en RUPIT, sent passes interiors pel cantó de la dreta, té com una mena d'ensurt i de seguida apareix l'ANDREU en escena.

ROSER: No t'acostis!...

ANDREU: Per què?... Què tens avui? Et duren les manies? Encara estàs malalta? (*Intenta agafar-li la mà i ella es fa enrere.*) Per què fuges?

- En els mapes generals, la hidrografia i les províncies.

Illa de Portlligat, sa Farnera, el Ter, Torrent del Malpàs
VALÈNCIA, BARCELONA

Descartem l'ús de cometes quan ja recorrem a la cursiva.

Els francesos en dirien una *tranche de vie*.

Dins d'un text en cursiva, la rodona fa la funció que la cursiva fa en un text en rodona.

3.3.3. Versaleta

S'escriuen en versaleta els casos següents:

- Segles, capítols, parts i volums.

MARTÍNEZ I SANCHO, V. (1991). *Fonaments de física*. Vol. I: *Mecànica, ones i electromagnetisme clàssics*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. "Biblioteca Universitària", 9.

segles XV-XVI, s. XV-XVI
remet al capítol III de la seva obra
esmentada en la part II d'aquest estudi
Però: el papa Joan XXIII

- Cognoms d'autors en referències bibliogràfiques i índexs onomàstics.

1. Vegeu-ne la repercussió a Jaume RADIGALES (2006), *Mozart a Barcelona. Recepció operística (1798-2006)*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

ABEL, Karl Friedrich, 80
AGRICOLA, Alexander, 49
ALBÉNIZ, Isaac, 133, 136, 138-139

- Personatges d'obres de teatre o guions.

PROFESSOR: Procuraré recordar-ho. Potser he après la lliçó. (*De sobte sona el telèfon. El NOI, tens. Una trucada, dues, tres. El PROFESSOR no ha fet acció de retirar-se.*) No l'agafes?
NOI: Hi ha contestador. Si és important ja deixaran l'encàrrec. I..., i a vegades s'equivoquen.
PROFESSOR (*irònic*): Sí, una de cada cent.

- Rètols, cartells i panells publicitaris, sense majúscula inicial.

En algunes cases hi havia inscripcions com ara COMPTE!, EL GOS ÉS PERILLÓS!
Ens vam citar en un cafè amb el rètol À LA MARINE.

- Publicacions que s'autoreferencien, sense majúscula inicial.

Aquest DICIONARI ORTOGRÀFIC I DE PRONÚNCIA ha estat concebut per resoldre aquells aspectes particulars de la llengua que no són habitualment tinguts en compte en els diccionaris generals.

3.4. ABREVIACIONS

3.4.1. Abreviatures

S'escriuen amb punt final o amb barra inclinada.

C. (Charles), J.-P. (Jean-Paul), T. (Thomas)
 J.M., L. (Lluís), M.À. (abreviatura catalana), M.ª Á. (abreviatura castellana)
 Dra., Mn., Sr., Sta.
 av., bda., c., ctra. o cra., entl., pta., pral., rbla., rda.
 a/e (adreça electrònica), correu-e, núm., tel.
 fra., h. (habitant)
 antol., col·l., ibíd., íd., ob. cit., s. d., s. l., s. n., seg.,
 Però: 1r, 2a, 3es, 4t, 5è, 9ns

Pluralitzem només les abreviatures per contracció, que conserven les darreres lletres del mot.

admdors., fres., llms. Srs., ptes.
 Però: coord. (coordinador, coordinadors), pàg. (pàgina, pàgines), s. (segle, segles), vol. (volum, volums)

S'escriuen en cursiva les abreviatures de llatínismes.

ca. (circa), i. e. (id est), p. m. (post merideiam)

No utilitzem l'abreviatura *et al.*, sinó la forma catalana *i altres*.

L'abreviatura *etc.* s'escriu una sola vegada, amb un sol punt (no pas *etc. etc.* ni *etc...*).

3.4.2. Acrònims i sigles

S'escriuen en majúscula, rodona, singular i sense punts. En general, no es dupliquen.

DOGC, ESADE, EUA, FN (Forces Navals), PSC-R, TV3
 [~~DOGC, EEUU, USA, FNs~~]
 Però: CiU, UdL
 Termcat, Unicef
 CCOO, PPCC

S'escriuen sense punts les sigles que només representen una part de la denominació.

CC (Celler Cooperatiu) d'Espolla, IES Jaume Balmes, RCE Espanyol

S'adopta la forma catalana dels acrònims i les sigles estrangers o internacionals, sempre que tinguin tradició.

l'OAP, l'OTAN, el PNB
 [OLP, NATO, PNV]
 Però: CIA, CNN, KGB

Els citem desenvolupats la primera vegada que apareixen, si no són més coneguts que el seu enunciat.

GOB (Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa)
 IBM (International Business Machines)
 IVA (impost sobre el valor afegit)

Admeten el plural dels acrònims i les sigles que s'han lexicalitzat i que, per tant, s'escriuen en minúscula.

cedés, oenagés, ovis

No utilitzem l'acrònim *DDAA*, sinó la forma desenvolupada *Diversos autors*.

3.4.3. Símbols

S'escriuen en rodona, sense punt final i són invariables.

cm, km, kg, a, h (hora), lat, s/d, €, @
 Fe, Mn, Ag
 BCN, GI, VNG
 N, S, E, W
 Però: la zona nord-est de la península

S'escriuen amb un espai en blanc al davant, llevat del tant per cent i el tant per mil.

475 aC, 30 °C, 5 g, 30 cm
 Però: 75%, 32‰

3.5. NÚMEROS: LLETRES I XIFRES

3.5.1. L'expressió en lletres

En general, escrivim en lletres les quantitats esmentades en textos literaris, i en xifres, les quantitats aparegudes en obres tècniques.

Escrivim en lletres els casos següents:

- Els números enters de zero a noranta-nou i els mots *cent*, *mil*, *milió*, *bilió*, *trilió* i *quadrilió*.

Tenen allotjament per a quaranta persones.
 Han pressupostat un milió d'euros per a les reformes.

- Els números en inici absolut o després de punt.

Tretze municipis s'han quedat sense connexió elèctrica.
[S'han quedat sense connexió elèctrica 13 municipis.]

- Les quantitats aproximades.

Pots arribar-hi en vint o vint-i-cinc minuts a peu.
S'hi van aplegar més de tres-centes vuitanta mil persones.

- L'edat de les persones, els animals i les coses.

A vuitanta-tres anys, el meu avi té una memòria prodigiosa.
Aquest jersei deu tenir uns quatre o cinc anys.

- Els esdeveniments històrics.

Cinquena República, Primer de Maig, Primera Guerra Mundial
Però: concili II del Vaticà

- Les dècades, que expressem en singular.

Els moviments d'avantguarda de començaments dels vint.
Les reformes socials dels anys trenta.
L'esclat del pop i el *rock* a la dècada dels seixanta.

- Els dies que no duen el mes de l'any.

Jugaran al camp del Cubelles el dia vint-i-quatre.

- Les hores en textos literaris.

Arribaré al despatx a les tres i deu.

- Les vies públiques.

La comitiva sortirà de la plaça Onze de Setembre.
El teatre és a la Setena Avinguda de Nova York.
Però: Tenen establiments al Carrer 14 de Nova York.

- Les locucions i frases fetes.

A l'habitació d'en Lluís, no hi entris; és can seixanta.
Li he dit mil vegades que m'irrita la seva impuntualitat.

3.5.2. L'expressió en xifres

Escrivim en xifres els casos següents:

- Les sèries que haurien de combinar lletres i xifres.

Encara conserven 3 vídeos i 157 fotografies d'aquell viatge.

- Els nombres precedits per un substantiu, sense punt en els milers.

He comprat dues entrades per a la sala 3; et sembla bé?
El guanyador d'aquesta edició és el número 51268.

- Les expressions sintètiques de dates, que no s'apostrofen.

maig 2005
3-2-2003, 19-22.7.1936
el Grec 96, l'any 89
[el Grec⁹⁶]

- Els intervals numèrics.

Vegeu les pàgines 1230-45 (no reduïrem la segona part en títols: Els anys 1940-1960).
La sala té cabuda per a 10.000 o 15.000 persones.

- Els noms de congressos, concilis, jornades, festivals, premis, competicions i altres activitats, en xifres aràbigues o romanes segons el nom oficial.

7è Congrés d'Història Local
III Torneig de Tennis Taula
[III Torneig de Tennis Taula]

- Els nombres seguits d'unitats físiques o monetàries.

El recipient conté 8 l d'aigua.
El pis ocupa una superfície de 93 m², amb la terrassa inclosa.
Però: Aquest hivern la temperatura ha baixat deu graus respecte de la de l'any anterior.

- Els tants per cent i els tants per mil seguits del símbol.

L'opinió pública es divideix entre un 70% favorable a la reforma i un 20% contrari.
Però: Des que va tornar de vacances, està treballant al cent per cent.

- Les estadístiques.

Entre el 1975 i el 2006 s'han traduït al català 3.282 obres en prosa de l'anglès, 1.110 del francès i 706 de l'alemany.

- Els números expressats en decimals es redueixen a un mínim d'una o dues xifres, fora que es trobin en taules en què convé alinear les sèries de xifres.

8,9 [8,90], 0,35 [0,350]

- Les enumeracions.

Per a preparar la massa:

- 200 g de farina blanca
- 140 g de mantega
- 5 ous
- ¼ l de llet
- ½ llimona
- sucre i sal

- Els horaris dels serveis, separats dels minuts amb un punt.

Trobaràs el director de l'oficina de 9.00 h a 13.30 h.
L'acte tindrà lloc a les 19 h a la llibreria L'Odissea.

- Els resultats de competicions esportives o votacions.

Ha assolit la marca de 3 h 22 min 11 s.
El Nàstic ha guanyat al Girona 3 a 1.
La colla dels Xiquets de Valls ha descarregat un 3 de 9 amb folre.
La candidata a la Secretaria va obtenir 15 vots a favor, 5 en contra i cap abstenció.

A final de ratlla no es poden partir els números que formen part d'una mateixa xifra (24.537). També evitem separar una xifra i una abreviació (35 km), un nom i una xifra romana (Joan Pau XXIII, III Congrés Internacional de Pediatria) i també els intervals numèrics (la temporada 2008-09).

3.6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

3.6.1. Les monografies

Les referències bibliogràfiques consten de: nom de l'autor/a o autors, data de publicació, títol complet (i subtítol complet si n'hi ha), número de pàgines, número del volum o nombre de volums (si n'hi ha més d'un), número de l'edició si no és la primera, ciutat on s'ha publicat, editorial, col·lecció i número (si el llibre forma part d'una col·lecció).

Autoria

- Els cognoms i les conjuncions que uneixen dos cognoms d'una mateixa persona s'escriuen amb versaletes. L'ordre de citació sempre és cognom i nom.

LLUÍS, J.-L. (2000). *El crim de l'escriptor cansat*. Barcelona: La Magrana. "Les Ales Esteses", 91.

- Intentem referenciar tots els noms de la mateixa manera: o bé complets o bé amb la inicial.

ESTRUCH, Joan; CARDÚS, Salvador (1981). *Plegar de viure. Un estudi sobre els suïcidis*. Barcelona: Edicions 62.

- Les obres escrites per tres autors se citen per l'ordre d'aparició dels noms en la coberta. En canvi, si n'hi ha més de tres, es referencien com a *Diversos autors* (no acceptem l'abreviació *AAVV* ni *DDAA*). També acceptem la citació d'un autor seguit de *i altres*.

OLLÉ, Manel; PLA I ARXÉ, Ramon; SUBIRANA, Jaume (2001) (coord.). *L'estudi de la literatura catalana: ordre i cànon*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

DIVERSOS AUTORS (1987). *Homenatge a Barcelona. La ciutat i les seves arts (1888-1936)*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona / Àmbit Serveis Editorials.

MESTRES, F. i altres (1988). *Manresa i la seva rodalia*. Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

- La segona vegada que es referencia un/a mateix/a autor/a, el nom i cognom/s es reemplacen per un guió llarg seguit d'un espai.

ROVIRA BELLOSO, J.M. (1984). *La humanitat de Déu*. Barcelona: Edicions 62.
— (1987). *Fe i cultura al nostre temps*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

- Els pseudònims poden fer la funció del nom quan són més coneguts que el nom real, que es pot afegir entre claudàtors si es coneix. Si no es coneix, es pot posar entre claudàtors l'abreviatura *pseud.*

SENNELL, Joles [Pep Albanell] (2005). *El ball de la geganta*. Barcelona: La Galera.

VINAROÇ, Roc de [pseud.] (1944). *¡Una vinarocentada!* Vinaròs: Impr. Daniel Delmas.

- Les obres d'autor desconegut es poden entrar pel nom del curador, compilador, editor, director o traductor, seguit de l'any i l'abreviatura que indica el tipus de col·laboració: *trad.*, *comp.*, *ed.*, *dir.* o *a cura de* entre parèntesis.

CINGOLANI, Stefano Maria (2008) (a cura de). *Història de Jacob Xalabín*. Barcelona: Edicions 62. "Educació 62", 36.

- Les obres d'autor, editor, traductor, compilador o curador desconeguts es referencien pel títol.

Cobles en les quals se declara la vida i martiri del gloriós sant Magí (1618). Tarragona: Gabriel Robert.

- Les obres d'autor conegut també poden recollir el nom del traductor, compilador o curador, introduït per les expressions *Trad.*, *Ed.* o *A cura de*.

SAPIENZA, Goliarda (2007). *L'art de viure*. Trad. Anna Casassas. Barcelona: La Campana.

ESQUERRA, Ramon (2006). *Lectures europees*. A cura de Teresa Iribarren Donadeu. Barcelona: L'Albí. "Faig Monogràfics", 8.

- Les institucions també poden ser entrades com a autors d'una obra col·lectiva.

GENERALITAT DE CATALUNYA (1999). *Criteris de traducció de noms, denominacions i topònims*. Barcelona: Departament de Cultura. “Criteris Lingüístics”, 3.

Data

- Dues referències d'un/a mateix/a autor/a i any es diferencien amb l'addició d'una lletra (a, b, c...) després de la darrera xifra de l'any.

MOLINS, Manuel (2006a). *La divina tramoia*. València: Tres i Quatre.
— (2006b). *Combat. L'última cinta de Maria Callas*. Tarragona: Arola.

- Les obres incompletes se citen amb l'any d'aparició del primer volum i un guionet.

ANGLADA, M.À. (2001–). *Obres completes*. A cura d'Eusebi Ayensa. 2 vol. Barcelona: Edicions 62.

Títol

- Les entrades d'un/a mateix/a autor/a i any s'ordenen per títol, alfabèticament (sense tenir en compte els articles definits).

PASCUAL, Ramon (1999a). *Guia dels arbres dels Països Catalans*. Barcelona: Pòrtic.
— (1999b). *Guia dels bolets dels Països Catalans*. Barcelona: Pòrtic.

- Les traduccions inèdites d'originals estrangers s'escriuen a continuació del títol, entre claudàtors i cometes altes simples.

WEIL, Simone (2001). *L'enracinement* [‘L'arrelament’]. París: Gallimard. [Ed. orig.: 1949.]

Volum

- El nombre de volums s'indica, en xifres aràbigues, després del títol.

HOYO CALDUCH, Josep del (1989-91) (dir.). *Enciclopèdia de Medicina i Salut*. 10 vol. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

- El títol d'un volum concret se cita després del títol de l'obra col·lectiva i del número de volum en xifres romanes. Totes les abreviatures hauran d'aparèixer de manera unificada: o bé en majúscula si van després de punt, o bé en minúscula si van després de coma.

VERNET, Joan; PARÉS, Ramon (2004-07) (dir.). *La ciència en la història dels Països Catalans*. Vol. II: *Del naixement de la ciència moderna a la Il·lustració*. Barcelona / València: Institut d'Estudis Catalans / Universitat de València.

VALLVERDÚ, Francesc (1998). “La llengua catalana. Els llibres”, pàg. 69-82. Dins: DIVERSOS AUTORS. *Història de la cultura catalana*. Vol. X: *Resistència cultural i redreçament, 1939-90*. Barcelona: Edicions 62.

Edició

- La segona edició o les posteriors se citen, abreujades, després del títol.

KARROUCH, Laila (2009). *De Nador a Vic*. 3a ed. Barcelona: Columna.

- Les referències principals han de correspondre amb les citades en el cos del text, però se'n poden afegir d'altres, com ara una traducció o l'edició original de l'obra citada.

LÉVY, Pierre (1998). *Cyberculture*. París: Odile Jacob. [Trad. cat.: *La cibercultura, el segon diluvi?* (1998). Trad. Maria Llopis i Freixa. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya / Proa. "Biblioteca Oberta", 8.]

KANT, Immanuel (2003). *Crítica de la raó pràctica*. Trad. Miquel Costa. Barcelona: Edicions 62. "Textos Filosòfics", 93. [Ed. orig.: *Kritik der reinen Vernunft* (1781).]

Peu editorial

- Els llocs d'edició s'han d'escriure en la forma catalana.

TOCHON, F.V. (1993). *L'enseignant expert*. París: Nathan.

- Els peus editorials incomplets es poden indicar amb les abreviatures següents: s. a. (*sine anno*, 'sense any'), s. l. (*sine loco*, 'sense lloc'), s. n. (*sine nomine*, 'sense editorial'), s. d. (*sine data*, 'sense dades'; és a dir, sense lloc ni any).

CABALLERO, F. (1919). *Camins de Llum*. S. l.: Editorial Valenciana.

- Les dades que no apareixen impreses en el llibre però que es coneixen se citen entre claudàtors.

DIVERSOS AUTORS (1997). *L'Arc de Berà. 25 anys: 1971-96*. [Badalona:] L'Arc de Berà.

- Les editorials se citen sense les sigles SA, SL i Cia. i sense els mots *Editorial* i *Edicions* sempre que se'n pugui prescindir.

Columna Edicions	Columna
Curial Edicions Catalanes	Curial
Edicions Bromera	Bromera
Edicions de la Magrana	La Magrana
Edicions La Campana	La Campana
Edicions Destino	Destino
Editorial Selecta	Selecta
Edicions de la Universitat de València	Universitat de València

En canvi:

Barcelonesa d'Edicions
Edicions 1984
Edicions 62
Edicions del País Valencià

- Els editors se separen per una barra inclinada si n'hi ha més d'un, amb un espai en blanc davant i darrere de la barra.

PASCUET, Rafael; PUJOL, Enric (2006) (dir.). *La Revolució del bon gust: Jaume Miravittles i el Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya, 1936-39*. Figueres / Barcelona: Ajuntament de Figueres / Arxiu Nacional de Catalunya / Viena.

- Les referències que són en premsa duen entre claudàtors la indicació corresponent.

MAIGÍ, Raül; SOLDEVILA, Laia. *Testimonis*. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa. "Argumenta", 12. [En curs de publicació.]

Col·lecció

El nom i el número de la col·lecció van darrere del lloc d'edició.

CARBÓ, Joaquim (1980). *L'home dels nassos*. Il·lustr. Fina Rifà. Barcelona: La Galera. "El Bagul", 1.

Capítols o parts de llibre

La part d'una obra se cita en rodona i entre cometes altes, seguida de les pàgines. A continuació, s'escriu la preposició *Dins*: l'autor, editor o compilador de l'obra col·lectiva i el títol de l'obra.

SOLDEVILA I BALART, Llorenç (2001). "Autobiografia i memorialística catalana contemporània (1889-2000): Aproximació i balanç", pàg. 203-19. *Dins*: DIVERSOS AUTORS. *Literatura autobiogràfica. Història, memòria i construcció del subjecte*. Paiporta: Denes.

ABRAMS, D. Sam (2008). "Pròleg". *Dins*: Agustí BARTRA. *Odisseu*. Barcelona: Proa. "A Tot Vent", 497.

ALONSO, Vicent (1998). "Sobre la publicació en forma de recull del conte contemporani", pàg. 41-60. *Dins*: Vicent ALONSO; Assumpció BERNAL; Carme GREGORI, *Actes del I Simposi internacional de narrativa breu*. València / Barcelona: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

DURAN, Teresa (1998). "El sector professional implicat en la literatura infantil i juvenil catalana". Ponència presentada al: I Congrés de Literatura Infantil i Juvenil Catalana organitzades per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

Les referències inserides en el cos del text, de manera abreujada, segueixen el model següent: autor, any i, si convé, pàgines.

(JUNCOSA, 2004: pàg. 105)
 Gomar (1999: pàg. 36)
 Rolin (1995)
 (DRUCKER, 1983)
 (COLL I ALENTORN, 1970)
 (COLL I ALENTORN i JUNCOSA, 1965)

3.6.2. Les publicacions periòdiques

Les referències d'un article aparegut en una publicació periòdica que cal fer constar són: nom de l'autor/a, any de publicació, títol de l'article, nom de la publicació periòdica, lloc d'edició (si convé), número del volum (i, si cal, número de l'exemplar), dia i mes (si convé), pàgines on apareix l'article.

ROBERTSON, N. (1980). "The dorian migration and corinthian ritual". *Classical Philology*. Vol. 75, núm. 1, pàg. 1-22.

MIRALLES, Carles (2007). "Sobre poesia i sobre la meua poesia". *Els Marges*, núm. 82 (primavera), pàg. 11-14.

GIRÁLDEZ, Fernando (2005). "La naturalesa objectiva de la bellesa". *Transversal* (Lleida), núm. 26, pàg. 15-25.

"El 30% de dones joves de l'Estat tenen el virus del papil·loma". *Avui*, 30-I-2009, pàg. 29.

GENERALITAT DE CATALUNYA. "Edicte de notificació de l'acord d'inici i del plec de càrrecs d'expedients sancionadors". *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 29 de febrer de 2008, núm. 32389, 2 pàg.

La traducció del títol de l'article es pot afegir entre cometes i parèntesis. També es pot entrar l'article per la traducció i esmentar-ne la llengua original.

NEWMAN, Mary Ann (1997). "Translating the Thousand Voices of Gualba" ("Traduir les mil veus de Gualba"). *Catalan Review. International Journal of Catalan Culture*. Vol. XI, núm. 1-2, pàg. 113-24.

WAGNEROVÁ, Alena (2009). "El laberint europeu" (en txec; sumari en anglès). *Literární Noviny*, núm. 4, pàg. 12-15.

Les referències a articles publicats en la premsa s'insereixen en el cos del text, i no pas en la nota bibliogràfica, de la manera següent: nom del diari, dia-mes-any de publicació i pàgines.

Una crítica laudatòria com la de V. Pagès (*El Punt*, 13-VI-2008, pàg. 33)
La crítica de J. Puntí apareguda a *El Periódico* (14-I-2009, pàg. 33)

3.6.3. Els documents audiovisuals

En els documents audiovisuals, especifiquem el tipus de document després del títol, en rodona i entre claudàtors.

ASENSI, Manuel (2006). *Canta cançons d'Eduard Toldrà i Joaquín Zamacois* [enregistrament sonor]. Madrid: BMG-Sony. 1 disc compacte (46 min).

Solitud [pel·lícula cinematogràfica] (1990). Dir. R. Guardiet. Barcelona: Quadar (105 min).

"Els furtius del Delta" [programa de televisió]. *Thalassa* (2008). TV3. 12 de desembre.

Les entrades de documents electrònics haurien de recollir l'adreça completa i la darrera data de consulta.

FERNÁNDEZ, Josep-Anton (1997). “La cultura està trista, què tindrà la cultura? La normalització i el malestar en la cultura catalana” [article en línia]. *1991 Revista Magnètica*, núm. 5 (setembre).

http://www.vilaweb.cat/media/imatges/AREES/biblioteca/1991/5/5_4.html

[Consulta: 15 de setembre de 2008]

IDP. Revista d'Internet, Dret i Política (2008), núm. 7 [revista en línia]. Universitat Oberta de Catalunya.

<http://idp.uoc.edu> [Consulta: 8 de gener de 2009]

REVERTER BAÑÓN, Sonia (1995). *Llenguatge, ment i background en John R. Searle* [tesi en línia]. Universitat Jaume I.

<http://www.tdr.cesca.es> [Consulta: 4 d'abril de 2009]

3.7. CRITERIS DE TRADUCCIÓ

Com a criteri general, optem pel sistema de transcripció dels alfabetos no llatins (com en els documents de l'Institut d'Estudis Catalans, el *Gran Larousse català* i el llibre d'estil de l'*Avui*). Les formes transliterades de la *Gran enciclopèdia catalana* remetran a les transrites.

Es tradueixen els noms que tenen tradició en la nostra llengua. Si el nom català pogués dificultar la situació geogràfica, n'anotarem la procedència.

Escola Nacional d'Administració (París, França), Universitat de Notre-Dame (Indiana, EUA)

3.7.1. Les obres de creació

Es tradueixen les obres artístiques que tenen tradició en català.

El mercader de Venècia, Les aventures del bon soldat Svejk

L'urinari, de Marcel Duchamp

la Porta de Brandenburg, el Partenó

Però: *Las Meninas*, la Cibeles, el Taj Mahal

Es tradueixen les obres cinematogràfiques que tenen tradició en català.

Molt soroll per no res, El cuirassat Potemkin

Però: *Alerta centinela, El professor Mambok*

Es tradueixen les peces musicals clàssiques.

Les quatre estacions, la Cinquena simfonia de Mahler

Es tradueixen les òperes si són en una llengua altra que la italiana i la francesa. No es tradueixen les sarsueles espanyoles.

La flauta màgica, Tristany i Isolda

Però: *Il barbiere di Siviglia, La bohème*

La revoltosa, Las golondrinas

No es tradueixen els àlbums ni les cançons, però sí els himnes.

Born in the USA, The wall, Mediterráneo
Però: *Himne de Riego*

3.7.2. Els premis i altres distincions

Es tradueixen els noms de premis i altres distincions que no hagin de generar confusió.

la Palma d'Or al millor curtmetratge, la Bota d'Or al màxim goleador
Però: Premio Nacional de literatura, la Concha de Oro a la millor pel·lícula, un Grammy a la cançó de l'any, l'Osella d'Oro pel millor guió original

3.7.3. Les institucions i les entitats

Es tradueixen els noms d'institucions i entitats que tenen tradició en català i que no duen noms en llengües estrangeres. En les obres de caràcter enciclopèdic mantindrem el nom oficial.

Ministeri d'Afers Estrangers, Tribunal Superior de Justícia
Borsa de França, Foment del Treball Nacional
Reial Acadèmia de la Llengua Basca, Museu del Prado [Museo del Prado], Museu del Louvre [Musée du Louvre]
Capitoli, Casa Blanca
Mans Unides, Pallassos sense Fronteres
Universitat de Califòrnia, Universitat Complutense [Universidad Complutense]
Però: el Cabildo de Tenerife, el Commonwealth
el Petit Palais de París, Greenpeace

Es tradueixen els noms de partits polítics, fora dels que tradicionalment s'han designat en la llengua original.

Unió Republicana, Lliga Comunista Revolucionària, Coalició Canària
Però: Confederación Española de Derechas Autónomas, Chunta Aragonésista, Sinn Féin

No es tradueixen els noms de grups musicals o artístics, però sí els noms d'orquestrades i altres formacions de cambra. S'admet la traducció de l'article anglès *the* en les obres literàries.

Dire Straits, Madreus, Teatro de la Abadía
The Golden Gate Quartet, el New York City Ballet
els [The] Beatles, els [The] Pasadenas
Però: l'Orquestra de l'Edat de la Il·lustració, el Cor de l'Òpera Bavaresa

3.7.4. Les empreses i les marques registrades

No es tradueixen els noms d'empreses privades, però sí els de les públiques.

Alcampo, Women' Secret, Orange
Però: Correus, Radiotelevisió Espanyola

No es tradueixen els noms d'emissores de ràdio i canals de televisió estrangers.

BBC News, Caracol Radio, France Culture

No es tradueixen els noms de marques registrades, llevat de les que han esdevingut noms comuns en la llengua d'origen i que caldrà adaptar al nom comú català.

whisky Chivas, unes vambes Reebok, una furgoneta Volkswagen
Però: cel·lo (un *scotch*, en francès), aspirador (un *hoover*, en anglès)

3.7.5. Els actes públics

Es tradueixen els congressos, seminaris, simposis, fires i exposicions, amb la menció del lloc si cal evitar ambigüitats.

III Congrés Internacional de Tipografia, Conferència Mundial contra el Racisme
Fira del Llibre de Guadalajara, Saló de la Bibliofília de París

3.8. ALFABETITZACIÓ

La ce trencada s'alfabetitza com si representés una ce.

marcada
marçada
marcador
marçal
marcar

La ela geminada i els dígrafs *ll*, *ny* i *rr* s'ordenen com la suma de dues lletres qualssevol.

cristall	campana	ironia	
cristal·lí	campaniforme		irracional
cristallina	campanya		irrupció
cristal·litzar	campar		isabelí

Les paraules que només es diferencien d'una altra per un signe diacrític s'ordenen primer pel mot sense diacrític.

llac	armilla	Vila Abadal	riba
llaç	armil·la	Vila-Abadal	Riba, la

Les paraules accentuades es classifiquen segons els diacrítics més habituals, d'acord amb l'ordre següent: sense accent, accent agut, accent greu, dièresi, accent circumflex.

beneït	mora
beneït	móra

Les paraules homògrafes es classifiquen segons la càrrega semàntica, d'acord amb l'ordre següent: substantiu, adjectiu, verb, adverbi, preposició, conjunció.

ésser [substantiu]

ésser [verb]

L'ordenació discontinua té en compte els espais en blanc que separen els mots i, doncs, s'ordenen les sèries mot per mot.

àrea contínua	sant Antoni
àrea d'aterratge	sant Vicenç
àrea d'isoglosses	santa Joana
àrea de la història	Santa Maria d'Oló
àrea de les ciències	Santa Maria de la Cot
àrea de treball	Santa Maria de les Puelles
àrea dels estudis	Santa Maria del Camí
àrea disjunta	Santa Maria dels Arcs
	Santaló
	Santàngel
	Santes Creus
	Santes Masses
	Santiga

L'ordenació contínua segueix l'ordre alfabètic i no té en compte els espais en blanc ni els caràcters no alfabètics.

antóni -ina
 Antoni
 Antoní
 Antoni, itineraris
 Antoni, Marc
 Antoní, mur
 Antònia
 Antoni de Pàdua
 Antoni de Sant Jeroni
 Antonioni

4. ANNEXOS

4.1. DICIONARI DE DUBTES

a l'igual que

Forma incorrecta de *igual que*.

a la de tres

Forma incorrecta de *un, dos, tres* o *a la una, a les dues i a les tres*.

a la / en venda

Tenir llibres en venda a la llibreria, posar llibres a la venda.

al més

. Forma correcta seguida d'adverbi. *Vindré al més aviat possible.*

. Forma incorrecta seguida d'adjectiu. *S'hi presentarà el més elegant possible / tan elegant com sigui possible.*

acabar amb

Forma incorrecta en el sentit de *posar fi, eliminar, matar, cessar*. *Posà fi a la dictadura.*

accessible

Adjectiu. De fàcil accés.

acompanyar-se de

Forma incorrecta de *anar acompanyat de*. *El dossier va acompanyat d'un fullet informatiu.*

acordar-se

Verb pronominal. S'acorda una cosa i una altra, com també s'acorda una cosa *amb* una altra.

agafar-se les mans

Sinònim de *agafar-se per les mans i donar-se les mans*. Cal evitar *agafar-se de les mans*.

això és

Sinònim de *és a dir*.

al respecte

Forma incorrecta de *respecte a això, pel que fa al cas*.

amb tal que

Forma incorrecta de *sempre que, amb la condició que*.

apropar

Forma incorrecta en *Apropa't al supermercat*, que ha de ser *Vés o Arriba't*. Cal alternar aquest verb amb el verb *acostar*.

assequible

Adjectiu. Que es pot obtenir.

camí de

Forma incorrecta de *cap a, anant cap a*.

com / sobre la manera com

Forma preferent de *sobre com*. *Explicava com arribar-hi.*

com per a

Forma incorrecta de *per a*. *N'hi ha per a fer-los fora.*

com te dius

Sinònim de *com et dius*.

comptar amb

. Forma incorrecta com a sinònim de *tenir, disposar, constar de*. *La ciutat té un auditori de referència.*

. Sinònim de *confiar, tenir en compte*. *Compto amb tu per a la festa.*

concedent

Sinònim de *cedent*.

conegut/da com/per

Participi. *És coneguda com / per la Pepa.*

considerant que

Sinònim de *com que i atès que*.

considerat un bon intèrpret

Forma preferent de *considerat com un bon intèrpret*.

contestar

Verb intransitiu. *Contestar al telèfon.*

(en) contra (de)

Formes correctes i sinònimes.

contra mi

Sinònim de *contra meu*.

correspondre's a

Sinònim de *correspondre's amb*.

crebant de forma

Forma incorrecta de *trencament de forma*.

crític

Adjectiu. Ser crític envers algú o alguna cosa.

(de) segur que

Formes correctes i sinònimes.

derrocar / enderrocar

Verb transitiu. Es pot derrocar un govern, però també una persona.

despertar

Verb transitiu. Despertar l'interès en algú, com també despertar la curiositat d'algú o en algú.

discórrer

Forma incorrecta quan fa referència a un riu, un itinerari. *El riu recorre tota la comarca.*

donat que

Forma incorrecta de *atès que*.

drenar

Verb transitiu. *Un curs d'aigua drena un territori* (Passa per un territori i en recull les aigües).

en base a

Forma incorrecta de *segons, d'acord amb, sobre la base de, basant-se en*.

en pantalla

Sinònim de *en la pantalla, a la pantalla, a les pantalles*.

en tant que + nom

Forma incorrecta de *en qualitat de, com a*. Va *escoltar-lo en qualitat de metge*.

en tant que + verb

Sinònim de *en la mesura que*. *T'ajudaré en tant que podré*.

és a dir

Connector. Entre comes si no va seguit del relatiu *que* o d'una conjunció.

escollir

Verb transitiu. Escollir algú president (o com a president).

ésser en detriment de

Forma preferent de *anar en detriment de*.

extraïble

Adjectiu. Que es pot extreure.

genocida

Substantiu i adjectiu. *Pràctiques genocides*.

haver

Sinònim de *tenir* o de *fer*. *No les pot haver perquè són verdes. Temps ha que no l'he vist*. Cal canviar *canvis haguts* per *canvis experimentats* o *produïts*.

intermediació

Forma incorrecta de *mediació*.

llista

Substantiu. Enumeració, no pas *l·listat*. *Una llista de noms propis*.

l·listat

Substantiu. Document d'impressora.

més... que

Forma preferent de *major*. *Més grans de 25 anys*.

més ben... que

Forma preferent de *millor* en molts casos. *El director és el més ben pagat de tots*.

no tenir per què + infinitiu

Construcció que és preferible canviar per *no haver + pas + de + infinitiu*.

No has pas d'amoïnar-te, per això

només + infinitiu

Construcció que cal canviar per *en + infinitiu*. *En arribar, va començar a ploure*.

novedós/osa

Forma incorrecta de *reeixit, d'èxit*.

olor a

Forma incorrecta de *olor de*.

ordenar sacerdot

Forma preferent de *ordenar de sacerdot*.

per contra

Forma incorrecta de *en canvi*.

per molt que

Sinònim de *per més que*.

per part de

. Sinònim de *pel que fa a, quant a, que fa referència*. *Per part d'ell, no hi ha cap problema*.

. En oracions passives, forma incorrecta de *per*. *Ha estat decidit per la Generalitat* (Ho ha decidit la Generalitat). *No reberen resposta de ningú*.

per supost / per suposat

Forma incorrecta de *per descomptat, no cal dir, sens dubte*.

per últim

Forma incorrecta de *a l'últim, per fi, finalment*.

poder amb

Forma incorrecta de *ser capaç de, dominar, superar, donar a l'abast, aguantar*.

realitzar

Forma incorrecta de *fer a fer els deures, fer una excursió, fer el sopar*.

sentir a parlar

Sinònim de *sentir parlar*.

ser destinats

Forma preferent de *anar destinats*.

sobre

Forma incorrecta de *cap a a Arribarem cap a les quatre*.

somiar

Verb transitiu i intransitiu. *Somio el meu germà. Somio en el meu germà*.

tal i com

Forma incorrecta de *tal com*.

temps a venir

Forma correcta.

tenir les de perdre

Forma correcta.

umbròman

Persona dedicada a l'il·lusionisme i les ombres xineses.

vagi per endavant

Forma incorrecta de *per començar*.

vincular amb

Sinònim de *vincular a*.

web

Un web és un conjunt de pàgines web i una web és una pàgina d'un web. *El web de l'Institut d'Estudis Catalans. La web del Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans.*

4.2. BIBLIOGRAFIA

4.2.1. Gramàtiques

- BADIA I MARGARIT, Antoni M. (1994). *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. “Biblioteca Universitària”, 22.
- Documents de la Secció Filològica* (1990). Vol. I. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Documents de la Secció Filològica* (1992). Vol. II. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Documents de la Secció Filològica* (1996). Vol. III. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Documents de la Secció Filològica* (2003). Vol. IV. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Documents normatius 1962-1996* (1997). Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- FABRA, Pompeu (1995). *Gramàtica catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. “Biblioteca Filològica”, 12.
- Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana. Morfologia* (2005). Vol. II. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- RUAIX, Josep (1994). *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui / I*. Moià.
- SOLÀ, Joan (2002) (dir.). *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries.

4.2.2. Dicionaris

- ALCOVER, Antoni M.; MOLL, Francesc de B. (1950-1962). *Diccionari català-valencià-balear*. Palma: Moll.
- <http://dcvb.iecat.net/default.asp> [Consulta: 9 de març de 2009]
- CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA.
- <http://cpnl.cat/recursos/propis.html> [Consulta: 9 de març de 2009]
- COROMINES, Joan (1980-1991). *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Barcelona: Curial.
- Diccionari de frases fetes, refranys i locucions* (2000). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Diccionari de la llengua catalana* (2007). 2a ed. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- <http://dlc.iec.cat> [Consulta: 9 de març de 2009]
- Diccionari de paraules noves* (1998). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- EL DOBLATGE.COM. LA BASE DE DADES DEL DOBLATGE EN CATALÀ.
- <http://www.eldoblatge.com> [Consulta: 12 d'abril de 2009]
- ÉS A DIR. <http://www.esadir.com> [Consulta: 9 de març de 2009]
- FRANQUESA, Manuel (1998). *Diccionari de sinònims*. 2a ed. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. CINEMA EN CATALÀ. PEL·LÍCULES ESTRENADES EN CATALÀ.
- <http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat> [Consulta: 12 d'abril de 2009]
- GINEBRA, Jordi; MONTSERRAT, Anna (1999). *Diccionari d'ús dels verbs catalans*. Barcelona: Edicions 62.
- Gran diccionari de la llengua catalana* (2004). 3a reimpr. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- <http://ec.grec.net/lexicx.jsp?GECART=0> [Consulta: 9 de març de 2009]
- LACREU, Josep (2007). *Diccionari de sinònims, antònims i idees afins*. Alzira: Bromera.
- MESTRES, Josep M.; GUILLÉN, Josefina (2001). *Diccionari d'abreviacions. Abreviatures, sigles i símbols*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- OPTIMOT. CONSULTES LINGÜÍSTIQUES.
- <http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat/template.PAGE/menuitem.0ee0bcc77434e6b0a2fd1210b0c0e1a0/?vgnextoid=947501713ef61110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=947501713ef61110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default#> [Consulta: 9 de març de 2009]
- PALOMA, David; RICO, Albert (1997). *Diccionari de barbarismes*. Barcelona: Edicions 62.
- PEY, Santiago (1981). *Diccionari de sinònims, idees afins i antònims*. 6a ed. Barcelona: Teide.
- RASPALL, Joana; MARTÍ, Joan (1996). *Diccionari de locucions i frases fetes*. Barcelona: Edicions 62.
- RUAIX, Josep (1996). *Diccionari auxiliar*. Moià.
- UNIVERSITAT DE BARCELONA. SERVEIS LINGÜÍSTICS.
- <http://www.ub.es/sl/ca/sl.htm> [Consulta: 9 de març de 2009]

- UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA. SERVEI DE LENGÜES I TERMINOLOGIA.
<http://www.upc.edu/slt/> [Consulta: 9 de març de 2009]
- TELEVISIÓ DE CATALUNYA (1997). *Criteris lingüístics sobre traducció i doblatge*. Presentació de Francesc Vallverdú. Barcelona: Edicions 62.
- TERMCAT. *Diccionari de neologismes* (1997). Barcelona: Edicions 62.
<http://www.termcat.cat> [Consulta: 9 de març de 2009]
- XURIGUERA, Joan Baptista (2007). *Els verbs conjugats*. 7a ed. Barcelona: Claret.

4.2.3. Obres de referència

- ALBERICH, Joan; ROS, Montserrat (1993). *La transcripció dels noms propis grecs i llatins*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Biblioteca Universitària, 13.
- Atles topogràfic de Catalunya* (1995). Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya / Proa .
- DIVERSOS AUTORS (1990). “Proposició sobre els sistemes de transliteració i transcripció dels mots àrabs al català”, pàg. 141-158. Dins: *Documents de la Secció Filològica*. Vol. I. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Gran geografia comarcal de Catalunya* (1991-1996). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Gran enciclopèdia catalana* (1969-2005). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
www.enciclopedia.cat
- Gran enciclopèdia de la música* (1999-2003). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Gran Larousse català* (1990-1993). Barcelona: Edicions 62.
- VIDAL, Helena (1996). “Proposició sobre els sistemes de transcripció i transliteració dels noms russos al català”, pàg. 57-89. Dins: *Documents de la Secció Filològica*. Vol. III. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

4.2.4. Llibres d'estil

- AVUI (1997). *Llibre d'estil*. Barcelona: Empúries.
- COROMINA, Eusebi (2008). *El 9 Nou / El 9 TV. Manual de redacció i estil*. Vic: Premsa d'Osona.
- GRUP PROMOTOR. SANTILLANA (2004). *Llibre d'estil*. Madrid: Grup Promotor – Santillana Educació.
- LACREU, Josep (2008). *Manual d'ús de l'estàndard oral*. 8a ed. València: Universitat de València / Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.
- MESTRES, Josep M. i altres (2007). *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos*. 3a ed. Vic / Barcelona: Eumo / Universitat de Barcelona / Universitat Pompeu Fabra / Associació de Mestres Rosa Sensat.
- EL PERIÒDICO DE CATALUNYA (2002). *Llibre d'estil*. Barcelona: Primera Plana.
- PUJOL, Josep M.; SOLÀ, Joan (2000). *Ortotipografia: manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*. 3a ed. Barcelona: Columna.
- SANGLES I MOLES, Ramon (2008). *Compendi de normes d'estil. Manual per a redactors i correctors*. Barcelona: Llengua Nacional.
- SERVITJE I RIERA, Albert (2005). *Llibre d'estil de la Universitat Pompeu Fabra*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra.
<http://www.upf.edu/leupf> [Consulta: 9 de març de 2009]
- SOLÀ, Joan (1995) (dir.). *Llibre d'estil de l'Ajuntament de Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.